

FAGBLADET FOA

Kend din ret
**GRAVID I
PRØVETIDEN**

SIDE 30

Rekruttering
**DAGPLEJERE
ØNSKER
FLEKSIBILITET**

SIDE 24

EFTERLYSNING: EN NÆRVÆRENDE LEDER

HUN ER JO LIGE HER

SIDE 34-41

**MØD
CARINA
MADSEN
SIDE 38**

MEJERIFORENINGEN

Den Magiske Madkasse

Sæt fokus på
børn, mad og måltider
- brobygning til skolen

Bestil materialet GRATIS på
www.denmagiskemadkasse.dk

Med Den Magiske Madkasse får din institution en kasse fyldt med inspiration og rekvisitter til lege og pædagogiske aktiviteter - så du på en eksperimenterende og legende måde kan arbejde med at gøre storbørnsgruppen nysgerrige og klar til skolen og de nye rammer, børnene møder i forhold til spisepausen.

I Den Magiske Madkasse arbejder børnene med madklogskab, madmod, madfællesskab og madglæde.

Tilmeld din institution og få Den Magiske Madkasse tilsendt helt **GRATIS** - se mere på www.denmagiskemadkasse.dk

Klik ind på
denmagiskemadkasse.dk
og se mere

INDHOLD

Chefredaktørens leder
SIDE 4

**Fag og fremtid: Færre
medicinfejl på bosteder**
SIDE 6-7

FOKUS Arbejdsgiverens ansvar
Nye domme giver FOA ret i, at arbejds-
giveren har et særligt ansvar for det
psykiske arbejdsmiljø.
SIDE 8-13

Groft sagt
SIDE 14

Forskerzonen: De mindste børns leg
SIDE 15

Formandens klumme & debat
SIDE 16-17

Snapshot: Nak & æd i børnehøjde
SIDE 18-21

Fagligt talt
SIDE 22

TEMA Rekruttering
Faglig udvikling og mere fleksibilitet
skal tiltrække nye dagplejere, lyder det
i rundspørge.
SIDE 24-29

Kend din ret: Gravid i prøvetiden
SIDE 30

Min vej: Dannie fik en ny chance
SIDE 31

**Brug FOA: Får millionerstatning
efter 14 års kamp**
SIDE 32-33

INDBLIK Ledelse
Mange ansatte efterlyser bedre
ledere, men hvad siger lederne selv?
SIDE 34-41

**Tæt på: Sådan stemte FOAs
medlemmer til OK21**
SIDE 42

**Faglig praksis: Optager samspil
med børnene på video**
SIDE 44-45

**A-kassen: Mød a-kassen
på webinarer**
SIDE 46

Mad på farten
SIDE 47

Det sker
SIDE 48-49

Quiz
SIDE 51

SNAPSHOT
**HØNE TIL
FROKOST**
SIDE 18

**KEND
DIN RET
GRAVID I
PRØVETIDEN**
SIDE 30

**TEMA
DAGPLEJERE
SØGES**
SIDE 24

I ÅREVIS HAR MANTRÆT VÆRET, AT DET BARE ER ÆRGERLIGT, HVIS DER IKKE ER PENGE
TIL FOR EKSEMPEL AT ANSÆTTE MERE PERSONALE. MED DEN HER DOM BLIVER DET
VANSKELIGT FOR ARBEJDSGIVERE AT FRALÆGGE SIG ANSVARET, FORDI ... **SIDE 11**

MARIANNE FRUENSGAARD
ADVOKAT MED SPECIALE I ERSTATNINGSRET

FOA

Ansv. chefredaktør Gitte Hejberg · gith@foa.dk · 46 97 24 58 · Redaktionschef Morten Bruun · mobr@foa.dk
46 97 23 97 · Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3, 1790 København V · 46 97 26 26 · foa.dk · foa@foa.dk

NÅR LEDELSEN VENDER DET BLINDE ØJE TIL

VELKOMMEN | En ansat på et psykiatrisk sygehus blev brutalt overfaldet, selvom hun i årevis havde forsøgt at råbe ledelsen op om voldsrisiko og manglende overfaldsalarmer.

En ansat på et bosted blev udsat for ødelæggende mobning af kollegerne, og selvom ledelsen blev gjort opmærksom på problemet, blev det ikke stoppet.

En ansat på en sundhedsfaglig arbejdsplads blev bortvist med beskyldninger om, at hun havde forvoldt en patients død, selvom det ikke var hendes skyld.

De tre sager – som FOA har vundet i retten på vegne af medlemmerne – har ikke blot det til fælles, at de er barske og hjerteskræende.

Som noget nyt giver de tre domme medlemmerne og FOA ret i, at de konkrete arbejdsgivere ikke havde gjort nok for at sikre et godt arbejdsmiljø. Dommene er banebrydende, fordi retten slår fast, at arbejdsgivere har et særligt ansvar for at tilrettelægge arbejdet, så medarbejderne ikke får skader eller bliver syge. Ledelsen kan med andre ord ikke nøjes med at vende det blinde øje til. Ledelsen kan stilles til ansvar, hvis den er vidende om forholdene.

Den første sag er endeligt afgjort i landsretten. De to øvrige er vundet i byretten og afventer landsrettens afgørelse. Men eksperter i erstatningsret vurderer, at de tre domme giver et bedre grundlag at gå efter, når arbejdsgiverens ansvar skal vurderes. Det kan sagtens gå hen og blive afgørende for fremtidige retssager – og ikke mindst for ledelsernes lyst til at bruge ekstra krudt på at tilrettelægge arbejdet, så medarbejdere undgår skader. ★

Gitte Hejberg
GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

**LEDELSEN KAN
STILLES TIL ANSVAR,
HVIS DEN ER VIDENDE
OM FORHOLDENE.**

@GITTEHEJBERG

LÆS TEMA
OM LEDELSE
SIDE 34

HVAD MENER DU? Hvad er god ledelse for dig?

AF IDA ØSTERLUND

Plads til privatlivet

Stella Grønbech

**Pædagogisk assistent, Børne-
engens Børnehave i Kokkedal**

Jeg giver dobbelt så meget til en leder, der giver mig plads til at passe mit privatliv, hvis jeg beder om det. Jeg siger aldrig nej til min leder, for hun giver mig fri, hvis jeg har brug for det.

Synlighed og gode gaver

Christina Skafte

**Social- og sundhedsassistent,
privat lægepraksis i København**

Jeg er for nylig skiftet til et nyt og anderledes job. Vi er to nye, som er i gang med arbejdsfordeling og -områder. Derfor er synlig og tydelig ledelse vigtigt. Og selvfølgelig julegaver. Det lyder så usagligt, men skulderklap betyder noget.

Tillid til at dele tanker

Christina Ellemann Larsen

Serviceassistent, OUH

Forståelse og tillid er vigtigt. Især at kunne gå til sin leder og få sat ord på, hvad man tænker og føler. Det kan godt være, at vi er uenige – det har jeg prøvet mange gange som TR – men det er vigtigt at have tillid til, at det er okay.

BRØDREPAR BLANDT ÅRETS VELFÆRDESTALENTER

To brødre fra Syrien er kåret som velfærdstaler af PenSam og FOA Ungdom, som for fjerde år i træk hædrer 100 velfærdstaler under 36 år.

Tarek Husam Mohamad (tv.) og Abdel Rahman Hosam Mohamad kom til Danmark som flygtninge, og i 2018 blev de frivillige på et plejehjem i Sønderjylland. Det viste sig hurtigt, at de havde talent for at arbejde med ældre, og de har begge taget uddannelsen som social- og sundhedshjælper. De oplever kulturforskellen som en indgangsvinkel til at komme tæt på borgerne. "De ældre spørger ofte: 'Sig mig Tarek, hvordan siger man det her på arabisk?' Det har de som regel lidt svært ved, og så griner vi af det sammen," siger Tarek.

Det er deres leder, Dorte Soll, der har nomineret dem. Hun skriver blandt andet som begrundelse: "De er arbejdsomme, intelligente, fagligt nysgerrige og vellidte af både beboere og personale. De gør en forskel for vores fag."

Læs mere

fagbladetfoa.dk/velfaerdstalent

2.058

medlemmer er blevet ansat gennem FOA JobMatch, siden ordningen startede i 2016. Det er en gratis, landsdækkende jobformidling, der matcher medlemmer med arbejdsgivere ud fra jobønsker og faglig profil.

KILDE: FOA JOBMATCH/FAGJOB

VIDSTE DU AT ...

Det bliver lettere at blive faglært? Nu kræver det kun to års ansættelse i en kommune at få del i 'Ufaglært til Faglært'-puljen. Tidligere var der krav om fem års ansættelse. Puljen giver støtte til medarbejdere på FOAs eller 3F's overenskomster, der ønsker en faglært uddannelse eller et forløb på vej til at blive faglært.

Læs mere

denkommunalekompetencefond.dk

DU KAN FÅ UDBETALT DIT EFTERLØNSBIDRAG I 2022

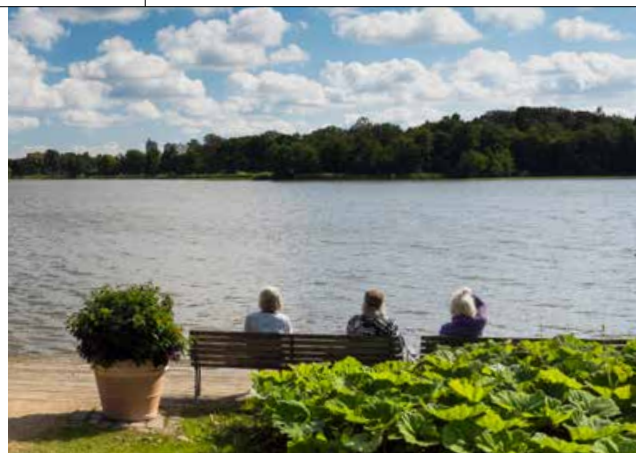
Har du betalt til efterlønsordningen, og er du ikke nået efterlønsalderen 1. januar 2022, kan du i perioden fra 1. januar til 30. juni 2022 vælge at få dit efterlønsbidrag udbetalt skattefrit. Det har Folketinget vedtaget for nylig. Vælger du at få dit efterlønsbidrag udbetalt, melder du dig

samtidig ud af efterlønsordningen. Du kan ikke fortryde udmeldelsen eller genindtræde i efterlønsordningen på et senere tidspunkt.

Læs mere

foa.dk/a-kasse/efterloen

Færre medicinfejl på bosteder

300 dage uden medicinfejl. Det er målet i nyt projekt, som skal styrke sundhedsfaglig praksis på botilbud.

AF NANA TOFT | FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

Piller på gulvet, der ikke bliver meldt som en utilsigtet hændelse. Bestillingsfejl. Manglende forståelse for bivirkninger. Det er ingen hemmelighed, at bosteder slås med medicinfejl.

Men det vil et nyt projekt gøre op med. FOA, Kommunernes Landsforening, Socialpædagogerne og Dansk Selskab for Patientsikkerhed har kickstartet det toårige projekt 'Medicinsikre Botilbud'.

Det overordnede mål for de 17 bosteder fordelt på 10 kommuner er 300 dage uden medicinfejl, der kræver kontakt til en læge.

"Borgerne har mange udfordringer. Medicin skal ikke være en af dem. Både de og medarbejderne har brug for at blive trykke i, at medicineringsprocessen fungerer," siger direktør i Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Inge Kristensen.

Og problemet er reelt: Ifølge kommunalsundhed.dk indberettede bosteder for

mennesker med handicap, psykisk sygdom og misbrug 15.000 medicinfejl i 2015. I 2019 var det tal steget til 22.000.

Samarbejde på tværs

Projektleder og sundhedspolitisk konsulent i FOA Amalie Dam-Hansen fortæller, at bostederne fortrinsvis har pædagogisk personale ansat, der ikke har medicinsikkerhed som en del af deres faglige dna.

Derfor er det ambitionen at styrke den sundhedsfaglige praksis på bostederne med større viden om medicin og med værktøjer til at kigge på egne arbejdsgange, forklarer Amalie Dam-Hansen.

Hun understreger, at projektet på ingen måde taler den pædagogiske faglighed ned.

"Tværtimod er målet at skabe et større samarbejde på tværs." ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

PÆDAGOGISK ASSISTENT INGER HØEG:

VORES FAGLIGHEDER SKAL SMELTE SAMMEN

"Det nye er, at de beslutninger, vi træffer, dem træffer vi sammen, fordi vi i højere grad er tvunget til at diskutere og finde løsninger. Alt er funderet i en fælles faglighed."

Sådan lyder det fra pædagogisk assistent Inger Høeg fra botilbuddet Søparcken i Rebild Kommune, der er et af de 17 bosteder i Danmark, der er med i

projekt 'Medicinsikre Botilbud'. Sammen med kollega og faglig koordinator Sara Svendsen glæder hun sig til at fordybe sig i, hvad der skal til for at skabe en større sikkerhedskultur.

"Og det gør vi kun ved at smelte vores fagligheder sammen," forklarer Sara Svendsen, der er social- og sundhedsassistent.

Mange er i tvivl

Botilbuddet har allerede taget konkrete tiltag for at forbedre arbejdsgangene for sikker mediciner. Blandt andet er der blevet oprettet en 'postkasse', der inviterer personalet til at komme med idéer, ris, ros eller stille spørgsmål. Ligesom der er udsendt et spørgeskema til samtlige medarbej-

Pædagogisk assistent Inger Høeg (th.) og social- og sundhedsassistent Sara Svendsen arbejder sammen om at minimere fejl i medicinering på bostedet Søparken i Rebild Kommune.

MEDICINSIKRE BOTILBUD SKAL:

- Give medarbejderne mere viden om medicin, medicinhåndtering og bivirkninger samt observationer.
- Udvikle og implementere metoder og arbejdsgange for sikker medicinering.
- Skabe en kultur, hvor læring af fejl og utilsigtede hændelser (UTH'ere) er en fast del af arbejdet.

KILDE: DANSK SELSKAB FOR PATIENTSIKKERHED

dere med spørgsmål om medicinhåndtering.

"Vi kan se, at mange er i tvivl om helt basale ting. Som for eksempel, hvad man gør, hvis man finder en pille på gulvet," siger Sara Svendsen.

"Derfor laver vi nu en række 'pixibøger', der på en lettilgængelig måde skal give medarbejderne konkrete svar, hvilket både vil øge trygheden og sikre, at vi gør ting mere ens," siger Inger Høeg.

Skyllede medicinen ud

Der er også fokus på, at det pædagogiske personale dokumenterer flere observationer. Ligesom personalet i fællesskab tager sig tid til at diskutere årsagerne til utilsigtede hændelser.

Som eksempel nævner Sara Svendsen en borger, der i stedet for at tage sin medicin skyllede den ud i toiletet. Med udgangspunkt i de observationer, det pædagogiske personale foretog, diskuterede både

det sundhedsfaglige og det pædagogiske personale, hvordan de kunne motivere borgeren til at tage sin medicin.

"Det endte med, at vi fandt ud af, at borgeren gerne tog sin medicin, hvis han blot fik en sodavand at skylle ned med i stedet for vand," siger Inger Høeg.

"Men det havde vi ikke fundet ud af uden hinanden," supplerer Sara Svendsen. ★

DET VAR IKKE OS, DEN VAR GAL MED

FOKUS ER SKREVET AF RASMUS HANDBERG OG SIMONE KJØLBYE-DAM, RHEN@FOA.DK, SAKD@FOA.DK | FOTO: TOBIAS STIDSEN

Sosu-assistent Lene Hedegaard Nielsen blev overfaldet på jobbet. Nu har hun fået landsrettens ord for, at arbejdsgiveren havde ansvar for at sikre et godt psykisk arbejdsmiljø. To andre afgørelser i lignende sager giver også FOA-medlemmer medhold – og ifølge en ekspert i erstatningsret kan de tre domme få stor betydning i fremtidige sager.

DE FIK
OGSÅ RET

Heidi Nowakowski
Arbejdsgiveren
reagerede ikke
på mobning på
arbejdspladsen.

Sosu-assistent
Bortvist på uret-
mæssig anklage
om at være skyld
i borgers død.

Nye domme løftestang for bedre sikkerhed

Tre sjældne domme giver FOA ret i, at arbejdsgiveren har et særligt ansvar for det psykiske arbejdsmiljø. ”De skaber klarhed,” siger ekspert.

Den ene blev overfaldet. Den anden blev mobbet. Og den tredje blev bortvist med en grov anklage om at have forvoldt en borgers død.

Det er i korte træk kernen af tre sager, som FOA i løbet af de seneste måneder har vundet ved retten på vegne af tre medlemmer.

I alle tre tilfælde med den usædvanlige tilføjelse, at arbejdsgiveren ikke levede op til sit ansvar for at sikre et godt psykisk arbejdsmiljø.

De seneste mange år har der været meget langt mellem den slags afgørelser, og Marianne Fruensgaard, der er advokat med speciale i erstatningsret, vurderer, at man med dommene er på vej mod et bedre og mere solidt grundlag at gå efter, når arbejdsgiverens ansvar skal vurderes i retten. Samtidig roser hun FOA for at have ført de tre sager:

”Det virker til, at man har fundet de bedst egnede sager og ved at vinde dem, får man lagt en praksis for ansvarsgrundlag. Det kan sagtens gå hen og blive afgørende – både for fremtidige retssager, men også at arbejdsgivere får større opmærksomhed på at tilrettelægge arbejdet, så deres medarbejdere ikke risikerer skader,” siger Marianne Fruensgaard.

Argumenter kan bruges af andre

Marlene Buch Andersen, der er jurist og forsker ved Københavns Universitet, pointerer også, at antallet af sager om arbejdsgiveransvar i forbindelse med psykisk arbejdsmiljø ”kan tælles på meget få hænder”.

”Det er klart, at andre, der får psykiske skader efter lignende forhold, kan bruge afgørelserne som argument for, at deres arbejdsgiver også kan drages til ansvar. På den måde skabes der klarhed over, hvad det kræver at løfte bevisbyrden,” siger hun.

Og derfor peger pilen på, at der vil komme flere sager, hvor man kan statuere arbejdsgiveransvar i forhold til psykisk arbejdsmiljø, mener Marlene Buch Andersen:

”I de konkrete sager er det bevist, at ledelsen har været bekendt med problemer uden at reagere tilstrækkeligt. Det bliver spændende, om arbejdsgiver også kan drages til ansvar, hvis man kan sige, at de burde have vidst noget. Det kan være i sager, hvor medarbejderne for eksempel er blevet syge efter for stort arbejdspressen uden selv at have sagt fra.” ★

DET SIGER LOVEN

Der er forskel på arbejdsskader. Ikke mindst økonomisk.

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervs-sikring (AES) anerkender din skade som en arbejdsskade, kan du ifølge lov om arbejdsskadesikring få godtgørelse for varigt men og erstatning for tab af erhvervsevne.

Hvis det samtidig er muligt at drage en til ansvar for skaden – for eksempel din arbejdsgiver – kan du ifølge lov om erstatningsansvar også få godtgørelse for svie og smerte og tabt arbejdsfortjeneste.

Der er visse forhold, der skal opfyldes for, at AES anerkender din skade som en arbejdsskade. For eksempel skal dit varige men være mindst 5 procent – og dit tab af erhvervsevne være omkring 15 procent.

Du kan få godtgørelse for svie og smerte, hvis du er nødt til at konsultere eksempelvis en fysioterapeut eller psykolog. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste dækker over den indtægt, du mister, mens du er sygemeldt eller venter på at få vurderet dit tab af erhvervsevne.

KILDE: FOA, ANKESTYRELSEN OG ARBEJDSMARKEDETS ERHVERVSSIKRING

Lene Hedegaard Nielsen havde ikke adgang til en overfaldsalarm, da hun i 2017 blev overfaldet af en patient og holdt fast i 20 minutter. I dag er hendes erhvervsevne reduceret, og hun arbejder i fleksjob.

DOM NUMMER 1:

Overfaldet af patient

Lene Hedegaard Nielsen har svært ved at tro ordene fra advokaten fra FOA. "Du har vundet, Lene."

Telefonopkaldet afslutter tre års kamp, og social- og sundhedsassistenten har nu landsrettens ord for, at hendes tidligere arbejdsgiver – Nykøbing Falster Sygehus – svigtede sit ansvar, da hun 19. oktober 2017 blev overfaldet af en patient. Og at Region Sjælland er erstatningsansvarlig for de fysiske og psykiske skader, som hun pådrog sig.

For Lene Hedegaard Nielsen er det en stor anerkendelse. Det betyder, at hun og kollegerne havde ret. Det var ikke os, den var gal med, som hun siger.

"Den følelse kan man godt få, når man råber op år efter år, uden at sygehuset gjorde noget for at hjælpe os. Dommen viser, at de skulle have hjulpet os, så vi ikke blev udsat for vold," siger hun.

Vil få betydning for andre sager

I FOA mener advokat Freja Doctor Hansen, der har ført sagen, at dommen vil skabe præcedens.

"Indtil videre har praksis i høj grad frikendt arbejdsgiverne i disse sager, men nu har vi endelig en dom, som fastslår, at arbejdsgivere konkret og effektivt skal gøre noget – de kan ikke bare sende deres ansatte på kursus en gang imellem og ellers fortælle dem, at de skal passe på sig selv," siger hun.

Kan ikke fralægge sig ansvaret

Advokat med speciale i erstatningsret Marianne Fruensgaard er enig. Hun peger på, at mange medarbejdere hver dag går på arbejde med risiko for at blive udsat for vold fra beboere eller patienter – ofte på grund af underbemanning.

"I årevis har mantraet været, at det bare er ærgerligt, hvis der ikke er penge til for eksempel at ansæt-

te mere personale. Med den her dom bliver det vanskeligt for arbejdsgivere at fralægge sig ansvaret, fordi de ikke havde råd til at gøre mere," siger Marianne Fruensgaard.

I et skriftligt svar noterer Region Sjælland blandt andet, at man "naturligvis tager dommen til efterretning" og hele tiden arbejder på at forbedre tryghed og sikkerhed for de ansatte. ★

Læs mere om sagen

fagbladetfoa.dk/lenehedegaard

FRA LENES DOM:

"Henset til det store antal voldsepisoder, som Medlemmet over en længere periode var udsat for, og som sygehusets ledelse var bekendt med, sammenholdt med Arbejdstilsynets påbud i 2013, finder landsretten, at Region Sjælland har tilsidesat sin pligt til at tilrettelægge og planlægge arbejdet sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt."

Mobbet på arbejdspladsen

”Med den her dom kan vi understrege overfor arbejdsgivere, der har problemer med arbejdsmiljøet, at de faktisk er forpligtet til at rette ind. For de har ansvar for arbejdsmiljøet.”

Sådan siger Marianne Melgaard, faglig medarbejder i FOA Lillebælt, om en historisk dom fra byretten i Viborg.

Her vurderede retten i januar, at Region Midtjylland er erstatningsansvarlig for de skader, som social- og sundhedsassistent Heidi Nowakowski har fået af at blive udsat for mobning på det bosted, hun arbejdede.

Det er første gang, at en domstol fastslår arbejdsgiverens ansvar i en sag om mobning, og dommen har allerede vakt megen opmærksomhed ifølge Marianne Melgaard:

”Medlemmer fra andre fagforbund vil have os til at føre lignende sager.

Men det kan vi jo af gode grunde ikke hjælpe med,” siger hun.

Erstatning på 2,3 millioner

Mobningen fandt sted fra januar 2014 til sommeren samme år. Og selvom ledelsen blev gjort opmærksom på problemet, blev det ikke stoppet. For Heidi Nowakowski endte det med, at hun fik anerkendt mobningen som arbejdsskade. En skade, som har kostet hende 95 procent af hendes erhvervs-evne efter erstatningsansvarsloven.

Byretten lagde vægt på, at arbejdsgiver ikke reagerede på advarsler om dårligt arbejdsmiljø og ikke gjorde nok for at stoppe mobningen. Derfor blev regionen dømt til at betale en erstatning på 2,3 millioner kroner.

”Jeg er ligeglad med de penge. Men jeg er ikke ligeglad med, at det, jeg har

været udsat for, stadig foregår ude på arbejdspladserne. I dagens Danmark skal man ikke blive ødelagt af at være på arbejdsmarkedet,” siger Heidi Nowakowski.

Jens Nielsen, forbundssekretær i FOA, kalder dommen principiel, fordi den klokkeklart fastslår, at mobning er uacceptabelt, og at arbejdsgivere skal sikre et godt arbejdsmiljø.

”Jeg håber denne dom kan have en forebyggende effekt, så arbejdsgiverne vågner op til dåd og tager ansvaret for arbejdsmiljøet på sig,” siger Jens Nielsen.

Region Midtjylland er ikke enig i dommen, og har derfor anket den. Til november skal sagen for landsretten. ★

Læs mere om sagen
fagbladetfoa.dk/heidinowakowski

”Jeg troede, mobning kun hørte skolegården til. Jeg kunne slet ikke se, at det var det, jeg blev udsat for, da jeg var i det. Men jeg vidste godt, at det, der skete på arbejdspladsen, ikke var i orden,” siger Heidi Nowakowski.

FRA HEIDIS DOM:

”Retten lægger herefter til grund, at ledelse på Bostedet Bosted F i hvert fald fra februar 2014 var klar over ...”

GUIDE VÆRD AT VIDE

1

Kan din sag være aktuel?

Er du kommet til skade på jobbet, og mener du, at din arbejdsgiver kan drages til ansvar? Så kan der være mulighed for at føre en sag om arbejdsgiveransvar. Du skal være opmærksom på, at der er en forældelsesfrist på tre år.

2

Beviserne skal være i orden

For at vinde en retssag om arbejdsgiveransvar er det nødvendigt, at beviserne er i orden. Det betyder, at din egen forklaring ikke alene kan løfte bevisbyrden. Det er derfor afgørende, at der er vidneforklaringer og/eller skriftligt materiale som eksempelvis gamle personalereferater, der bakker op om dine oplevelser og forklaringer.

3

Politianmeldelse kan være nødvendig

Hvis arbejds-skaden skyldes vold, kan det være nødvendigt at politianmelde overfaldet indenfor 72 timer for at få erstatning, der ligger udover det, du kan få ved at anmelde sagen som arbejds-skade. Der kan dog dispenseres for kravet om politianmeldelse, hvis en politianmeldelse vil skade pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn. FOA anbefaler, at ledelsen står for at indgive politianmeldelsen.

4

Kontakt din TR eller din FOA-afdeling

Kontakt altid din tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling så tidligt som muligt, hvis du oplever problemer med arbejdsmiljøet. De kan rådgive og hjælpe dig. Tag også kontakt, hvis du er blevet udsat for vold, og din arbejdsgiver ikke vil politianmelde overfaldet.

KILDE: FOAS ARBEJDSKADESTEAM

DOM NUMMER 3:

Anklaget for at være skyld i dødsfald

En social- og sundhedsassistent blev udsat for grove anklager i en sag, hvor hun havde glemt at skrive en læges initialer på et journalnotat om udlevering af medicin til en patient.

Ifølge lægen var netop medicinen den sandsynlige årsag til, at patienten døde flere måneder senere. Og lægen mente, at det var social- og sundhedsassistenten, der havde taget initiativ til at ordinere medicinen. Hun blev bortvist, og den afgørelse stod ved magt, selvom hun protesterede.

Bagefter følte social- og sundhedsassistenten blandt andet, at der stod 'morder' i ansigtet på hende, når hun bevægede sig udenfor. Og de psykiske men, hun pådrog sig, blev anerkendt som en arbejds-skade.

Bortvisning var uretmæssig

Siden slog en voldgift fast, at bortvisningen var uretmæssig. Det var ikke social- og sundhedsassistenten, der havde ordineret medicinen, men en ansvarlig læge. Social- og sundhedsassistentens eneste brøde var, at hun havde glemt at notere lægens initialer, og voldgiften fastslog, at den fejl hverken berettigede til bortvisning eller fyring.

I byretten i Helsingør fik social- og sundhedsassistenten også medhold i, at det var arbejdsgiverens ansvar – og derfor blev hun ifølge

rettens anonymiserede afgørelse til delt godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Ifølge Anne Signora Toft, der som advokat i FOA har ført sagen, slår dommen fast, at en arbejdsgiver i en situation, hvor man påtænker at bortvise en medarbejder, også skal gøre dette på en forsvarlig måde – og altså selv i svære situationer skal sikre et forsvarligt psykisk arbejdsmiljø.

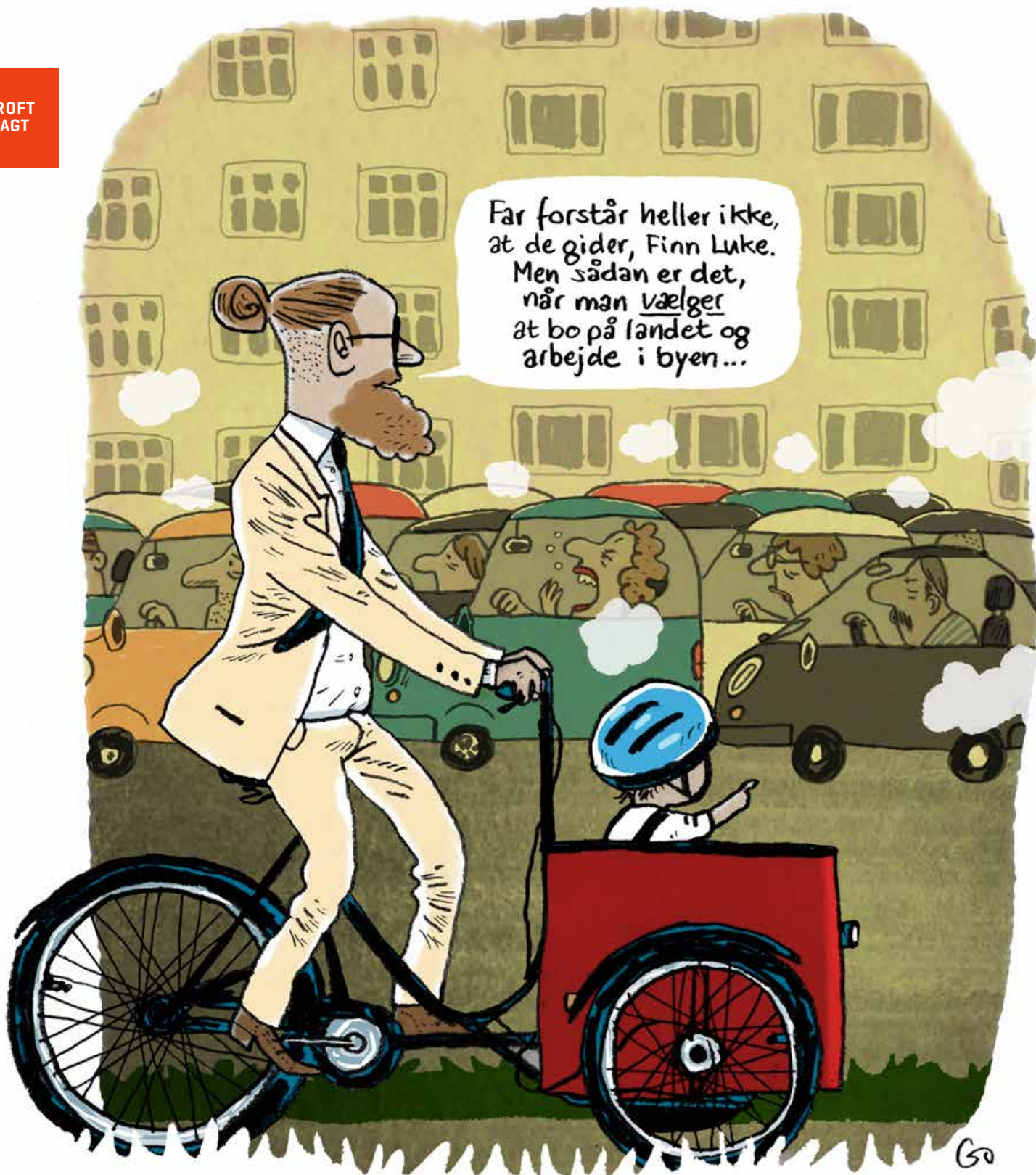
"I den konkrete sag havde arbejdsgiveren ikke engang grundlag for at opsiges min klient, men arbejdsgiveren vælger uden tilbunds-gående undersøgelse af bortvise hende med nogle meget grove beskyldninger," siger Anne Signora Toft.

Sagen er anket til landsretten. Indtil den er afgjort der, ønsker hovedpersonen at være anonym. Fagbladet FOA er bekendt med hendes identitet. ★

FRA DOMMEN:

"På den anførte baggrund finder retten det godtgjort, at bortvisningen af sagsøgeren med beskyldning om muligt at have forvoldt en patients død ved grov pligtforsømmelse var en fejl, som sagsøgte er erstatningsansvarlig for."

DET NYE DANMARK

Almindelige lønmodtagere har ikke længere råd til at bo i storbyerne, og stadig flere må pendle. "Det er en dramatisk udvikling, som får gennemgribende konsekvenser både for den offentlige velfærd og for den enkelte medarbejder," siger forfatteren Lars Olsen i hans nye bog 'Rige børn leger bedst'.

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

& Læs mere
fagbladetfoa.dk/rigeboern

LEGESIGNALER

DE MINDSTE BØRNS LEG BLIVER OVERSET

Dagplejeres forståelse af leg er ofte rettet mod de større børn. De mangler et sprog for de yngste børns legesignaler, siger forsker.

AF MALIN SCHMIDT

Børnene i legestuen bevægede sig fra det ene til det andet. Dvælede lidt ved madrassen, tog nysgerrigt nogle skridt videre til legekøkkenet, for så at ende ved vippebrættet uden at vide, hvordan det skulle bruges.

"De kiggede op, og det greb en af dagplejerne, så de blev hjulpet op på brættet. Hun vippede dem fra den ene side til den anden, mens hun sang 'vippe, vippe, vippe', og det udviklede sig til en leg," fortæller Lærke Nørgaard Pallesen, der er adjunkt ved UC-SYD og har undersøgt de mindste børns leg i dagplejen som led i et større forskningsprojekt.

Opfatter det ikke som leg

Hun ser situationen med vippebrættet som et eksempel på en dagplejer, der intuitivt fanger og forstår de små børns leg.

Lærke Nørgaard Pallesen har under sine observationer i legestuer set flest eksempler på det modsatte – at dagplejerne kommer til at overse de mindste børns legesignaler. I stedet zapper børnene lidt rundt fra det ene til det andet.

Dagplejerne er også blevet interviewet om deres syn på den gode leg, og her går det igen, at de er mest fokuserede på de ældste af dagplejebørnene. Det kan være deres rolleleg i legekøkkenet eller leg med bondegårdsdyr.

"Rolleleg er for avanceret for børn under to år. For dem er det lyden, man siger, når man kører med traktoren, eller at man kan dreje et hjul rundt. De er optagede af, hvad man kan med legeredskaberne, og hvad kroppen kan," siger Lærke Nørgaard Pallesen.

Forskellen på leg og sansning

Hun udleder af dagplejernes beskrivelser, at de opfatter de mindste børns leg mere som sansninger eller eksperimenter.

"Hvis man overser, at børnene prøver at lege, så misser man muligheden for at udvikle deres nysgerrighed til en god legesituation, som er kendetegnet ved samspillet. Det fine samspil opstår, når barnet med sit blik søger dagplejeren, og de ser det samme og er optagede af det samme på en legende og nysgerrig måde. Ligesom dagplejeren med vippebrættet," forklarer Lærke Nørgaard Pallesen.

"Hun opstillede en ramme for børnene ved at hjælpe dem op for at mærke, hvordan det føles at vippe, samtidig med, at hun gentog ord og bevægelser. Under vores observationer så vi mange dagplejere, der er megadygtige. De er til rådighed og nærværende med børnene. Derfor er jeg overbevist om, at det er ganske lidt, der skal til." ★

MASCH@FOA.DK

FOTO: PR

Lærke Nørgaard Pallesen
Adjunkt
UC-SYD

BØRNS LEG I DAGPLEJEN

Forskningsprojektet 'Leg i dagplejen' fokuserer på forskellige aspekter i dagplejen i forbindelse med selvvirk-somhed, dagplejernes faglige sprog samt dagplejernes forståelser af leg og udsathed.

Projektet er ledet af Christian Quvang, som er docent ved UC-SYD. Temaet om 'dagplejernes forståelse af små børns leg' er bearbejdet af Lærke Nørgaard Pallesen og Kaare Werner Nielsen. Undersøgelsen er lavet i tre kommuner med deltagelse af mere end 30 dagplejere.

Læs mere

om temaerne i projektet i pixi-bøger og animerede film på foa.dk/legidagplejen

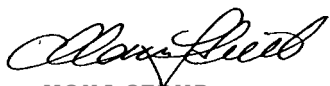
LØNKAMPEN SKAL TAGES I FÆLLESSKAB

STRIIBEN | Langt om længe er det lykkedes at få en samlet fagbevægelse til at stå bag et forslag om at få kigget på løndannelsen i den offentlige sektor. Det har været en årelang kamp for FOA. Tilbage i 2008, hvor vi lancerede 'Mandeløn til kvindefag', var i langvarig konflikt og også dengang sagde: "Det kræver, at Christiansborg kommer til lommerne og får afsat de ekstra lønkroner, der skal til."

Beslutningen om at gå ombord i udfordringerne blev taget i Forhandlingsfællesskabet før OK21. Et politisk forståelsespapir forpligtede os til analyser og diskussioner, lige så snart OK21 var afsluttet. Vi vidste nemlig godt, at løsnin-gen kræver mere end det, der kan realiseres ved overens-komstbordet. Det er et samfundsansvar at rette op på årtiers efterslæb og den forældede værdisætning af velfærdsopgaverne i den offentlige sektor. Men det skal ikke ske ved, at Christiansborg vedtager en lønreform. Den del skal overenskomstens parter selv klare. Det er bare indiskutabelt, at Christiansborg sidder for enden af overenskomstbordet, når de offentlige parter skal forhandle.

Derfor er modtagelsen af Fagbevægelsens Hovedorgani-sations (FH) forslag om en lønkomité, der blandt andet skal bestå af de offentlige parter, god. Skatteministeren har kvitteret positivt, og arbejdsgiverne ditto ved at til-slutte sig FH's forslag i forbindelse med sygeplejerskernes og radiografernes mæglingsforslag. Det betyder, at arbej-det kan gå i gang, når OK21 er helt afsluttet.

Der er lang vej endnu. Der skal kigges på tværs af alle fag og faggrupper, og vi kommer uden tvivl til at støde ind i vanskelige og komplekse diskussioner. Men første og vig-tige skridt til en løsning er, at hele fagbevægelsen kan stå sammen om en løsning, at arbejdsgiverne er med, og at regeringen siger ja til at gå ombord i arbejdet. Det er forud-sætningen for, at vi kan rykke sammen for at komme ulige løn til livs. ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

**DET ER ET SAMFUNDSANSVAR
AT RETTE OP PÅ ÅRTIERS
EFTERSLÆB OG DEN
FORÆLDEDE VÆRDISÆTNING
AF VELFÆRDSOPGAVERNE I
DEN OFFENTLIGE SEKTOR.**

@STRIIBMONA

HVAD
MENER
DU?

I hvert nummer af Fagbladet FOA plukker vi en kommentar fra en debat på Facebook.

Denne gang har vi ringet til Annika Viborg Pedersen for at høre, hvad der fik hende til at kommentere på netop dette opslag, der handler om fyringer på grund af sygdom.

Annika Viborg Pedersens kommentar til opslaget:

Annika Viborg Pedersen

Og det mest sørgelige, er at der ikke er noget hjælp og hente når man bliver fyret pga. Stress, depression som udløst af urimelige arbejdskrav og ledere som råber af en. Det er ikke en anerkendt sygdom, så man må bare gå på sygedagpenge indtil man bliver rask. Håber der kommer mere fokus og hjælp.

Synes godt om · Svar · 3 d.

22

ANNIKA VIBORG PEDERSEN:

JEG KNÆKKEDE FULDSTÆNDIG

Jeg har selv fået stress og depression over dårlige arbejdsforhold. Jeg havde urimelig mange arbejdsopgaver, som jeg ikke kunne udføre, fordi jeg har smerter i ryggen efter en arbejds-skade. Det havde ledelsen svært ved at forstå, så jeg valgte ikke at forlænge min kontrakt. At jeg efterfølgende blev råbt ad, det har gjort noget ved mig. Jeg havde et halvt års opsigelse, men allerede efter fire måneder kunne jeg ikke mere. Jeg prøvede at råbe op og sige, at jeg havde det svært, men det slog ikke igennem. Selvom jeg synes, jeg er stærk, så knækkede jeg fuldstændigt. Jeg kunne ikke leve op til det, min leder forventede af mig. Sådan burde det ikke være. Ledere i dag har ikke det lederen, der skal til for at sikre et godt arbejdsmiljø for deres medarbejdere. Der er ikke megen hjælp at hente, så man er dårligt stillet, hvis man bliver ramt ligesom mig. ★ SAKD@FOA.DK

ANDRE SKREV OM SAMME OPSLAG

17. MAJ

Polina Lund

Det er en evig ond spiral. Først er der den sygemeldte og problematikker omkring det, og så er der de resterende medarbejdere, der skal rykke endnu mere på grund af manglende kolleger, og krav bliver der heller ikke færre af, når faste medarbejdere ikke er der.

17. MAJ

Sanne Krüger

Der er alt for lidt fokus på arbejdsmiljøet og dårlig ledelse på mange arbejdspladser. Der er for meget fokus på økonomi og for lidt fokus på medarbejdernes trivsel ... få nu rettet op på det problem!

Deltag i debatten
facebook.com/foadanmark
Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæggene.

SNAPSHOT | FRA JORD TIL BORD

Nak & æd

En høne bliver slagtet og kogt til suppe over bålet med brændenælder og skvalderkål, og børnene udforsker indvolde, fjer og hønsehovedet. At passe dyr, slagte og spise dem er en vigtig del af hverdagen i Børnehuset Lille Dalby ved Hedensted, hvor børnene lærer, at dyr har haft et liv, før de havner i køledisken.

AF ANJA SKOV MARCUSSEN | FOTO: TOBIAS STIDSEN

NOMINERET TIL PRIS

Børnehuset Lille Dalby er en af de tre nominerede til prisen 'Årets Dagtilbud' 2020-2021 – blandt andet for deres fokus på demokratiske processer ved de faste børnemøder. Vinderen kåres 30. august 2021.

Høns i baghaven. "Hvad skal vi lave i dag?" spørger pædagogmedhjælper Christian Broch. "Vi skal slagte høns!" lyder svaret, og børnene trækker i udetøjet. De stormer afsted til børnehavens hønsegård, hvor Christian fanger den af de seks høns, der i dag må lade livet. Børnene er vant til, at det er en del af hverdagen i institutionen sammen med keramik og yoga. En pige vil ikke være med, og hun får lov til at lege, mens de andre gør klar til slagtingen.

Sidste gok. "Er i klar?" spørger Christian Broch og gør klar til at slå hønen bevidstløs. "Ja," lyder det forsigtigt. "Det var en ordentlig lus-sing," råber en dreng. Hønen får hugget hovedet af, og blodet løber ud i en spand. Nogle af børnene stimler sammen for at få det hele med, mens andre trækker lidt væk. Oscar kravler op på Christian for bedre at kunne se, hvordan hønen spræller i spanden.

3 GODE RÅD

- 1. Tal med børnene.** Inden slagtingen taler Christian Broch på et børnemøde med børnene om, hvad der skal ske. De kan stille spørgsmål, inden de går ud for at finde den høne, der skal spises til frokost.
- 2. Lad dem selv tage stilling.** Hvis nogle børn ikke vil være med, er det helt fint. De får lov at lege andre steder på legepladsen. På den måde kan de komme hen til de andre, hvis de skulle få lyst.
- 3. Få hjælp udefra.** I Børnehuset Lille Dalby har de haft en jæger på besøg. Han havde et dyr med, han havde skudt, for at vise det til børnene. Så selvom I ikke selv har dyr, kan I alligevel give børnene en forståelse for, hvor maden kommer fra.

Indvolde. Christian Broch finder æggeblommer, der kunne være blevet til hele æg, og børnene tæller dem. Der er ikke lige så mange som sidst. Tallerkenen med indvoldene bliver stående, så børnene kan skiftes til at se nærmere på de dele af hønen, der normalt er smidt væk, når man køber den. Børnene får lov til at røre ved det hele, og flere af dem kommer helt tæt på. En løber rundt med en afskåret vinge, mens andre prikker til indvoldene.

Megalækkert. Børnene går til og fra madlavningen, som det passer dem. Nogle skærer grøntsager, mens gryden syder over bålet, og brændenælder, skvalderkål, fløde og pastaskruer bliver til dagens frokost. Da hønen har givet smag til suppen – hjulpet af bouillon og krydderier – bliver kødet stegt i en wok med ramsløgssalt. ”Det smager megalækkert!” lyder dommen. Børnene smasker og gnasker, før legen rundt om bålhytten fortsætter.

UDDANNELSE ER NØGLEN TIL FREMTIDEN

FAGLIGT TALT | Regeringen sender penge til kommunerne i årene 2023-2030, så de kan uddanne pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter. Det gør den som en del af aftalen om minimumsnormeringer. Den har desværre ikke i samme ombæring sendt penge til at uddanne dagplejerne eller indføre minimumsnormeringer for dagplejen. FOA arbejder for, at det sker på næste års finanslov.

Arbejdsgiverne har altid skullet lægge planer for deres ansattes kompetenceudvikling, og mange har alligevel ikke gjort det. Kommunerne har nemlig ikke prioriteret at uddannelsesdække dagtilbuddene. Nu har regeringen aftalt med dens støttepartier, at daginstitutionerne på sigt skal uddannelsesdækkes. Uddannelse er dermed blevet nøglen til en plads på fremtidens arbejdsmarked i dagtilbud 0-5 år.

Det stigende børnetal og de nye krav til normeringerne i daginstitutioner betyder, at der skal ansættes flere. Og regeringen med støttepartier har aftalt, at de flere ansatte ikke må betyde, at andelen af ufaglærte stiger. Der bliver altså både brug for flere pædagoger og flere pædagogiske assistenter.

Borgmestrene er i mange kommuner lykkelige, når de får en ansøgning fra en pædagogisk assistent. Der bør derfor ikke længere være pædagogiske assistenter, der får at vide, at arbejdsgiverne foretrækker at ansætte pædagoger og pædagogmedhjælpere. Den samtale kan endelig erstattes af samtaler om, at den pædagogiske assistents faglighed er et godt supplement til pædagogernes faglighed. ★

”

DER BØR IKKE LÆNGERE VÆRE PÆDAGOGISKE ASSISTENTER, DER FÅR AT VIDE, AT ARBEJDSGIVERNE FORETRÆKKER AT ANSÆTTE PÆDAGOGER OG PÆDAGOGMEDHJÆLPERE.

@FOAHENRIKSEN

KIM HENRIKSEN
SEKTORFORMAND

KORT
OG
GODT

91%

af pædagogmedhjælperne og de pædagogiske assistenter stemte ja til overenskomsten ved urafstemningen. Det er en af de højeste ja-procenter blandt FOAs faggrupper.

KILDE: ASSEMBLY VOTING

FOTO: KLIP FRA SAMSPILSFILM

FILM GIVER FORÆLDRE HJÆLP TIL SELVHJÆLP

Børns Vilkår har gjort det nemmere for dig som fagprofessionel at give gode råd om samspil videre til forældrene. Organisation har nemlig produceret fire film om, hvordan voksne ved at aflæse barnets signaler kan understøtte barnets følelsesmæssige udvikling og tillid til sig selv og omverdenen.

Se mere
bornsvilkar.dk/samspilsfilm

Tre daginstitutioner kæmper om at blive Årets Dagtilbud

Et stærkt børneperspektiv, en stærk evalueringskultur og tydelige pædagogiske intentioner. Det er fællesnævnerne for Børnehuset Troldhøj i Roskilde, Solkernen i Odense og Lille Dalby i Hedensted, der er nominerede til Årets Dagtilbud 2021 for deres høje pædagogiske kvalitet.

Et fagudvalg med repræsentanter fra FOA, BUPL, KL, FOLA, Danske professionshøjskoler og dagtilbuddets praksisfelt har valgt de tre dagtilbud blandt 153 indstillinger, og 30. august kårer børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil vinderen og hædrer samtidig sidste års vinder, Gladsaxe Skovbørnehave. Fotoet er fra Lille Dalby i Hedensted.

KILDE: BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

FOTO: TOBIAS STIDSEN

TILSYN I DAGTILBUD HALTER

Kun hver fjerde pædagogiske konsulent mener, at deres kommune har afsat tilstrækkelige ressourcer til, at tilsynet kan vurdere, om alle daginstitutioner lever op til de krav, der stilles i dagtilbudsloven. Desuden svarer 29 procent af lederne, at tilsynene ikke omfatter observationer af børnenes samspil med personalet.

KILDE: BUREAU 2000

FOTO: HEIDI LUNDGAARD

Den Eventyrlige Natur

Den 6. - 10. september 2021

Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening inviterer alle børnehaver, vuggestuer og andre dagtilbud på spændende og lærerige naturoplevelser.

Naturens Uge er de årlige mærkedage, som inspirerer til gode naturoplevelser.

Læs mere og opret jer som deltagere på naturensuge.dk

Meld jer til senest den 16. august og få en gratis pakke med inspiration og materialer.

Naturens Uge er støttet af Nordea-fonden og 15. Juni Fonden

TEMA

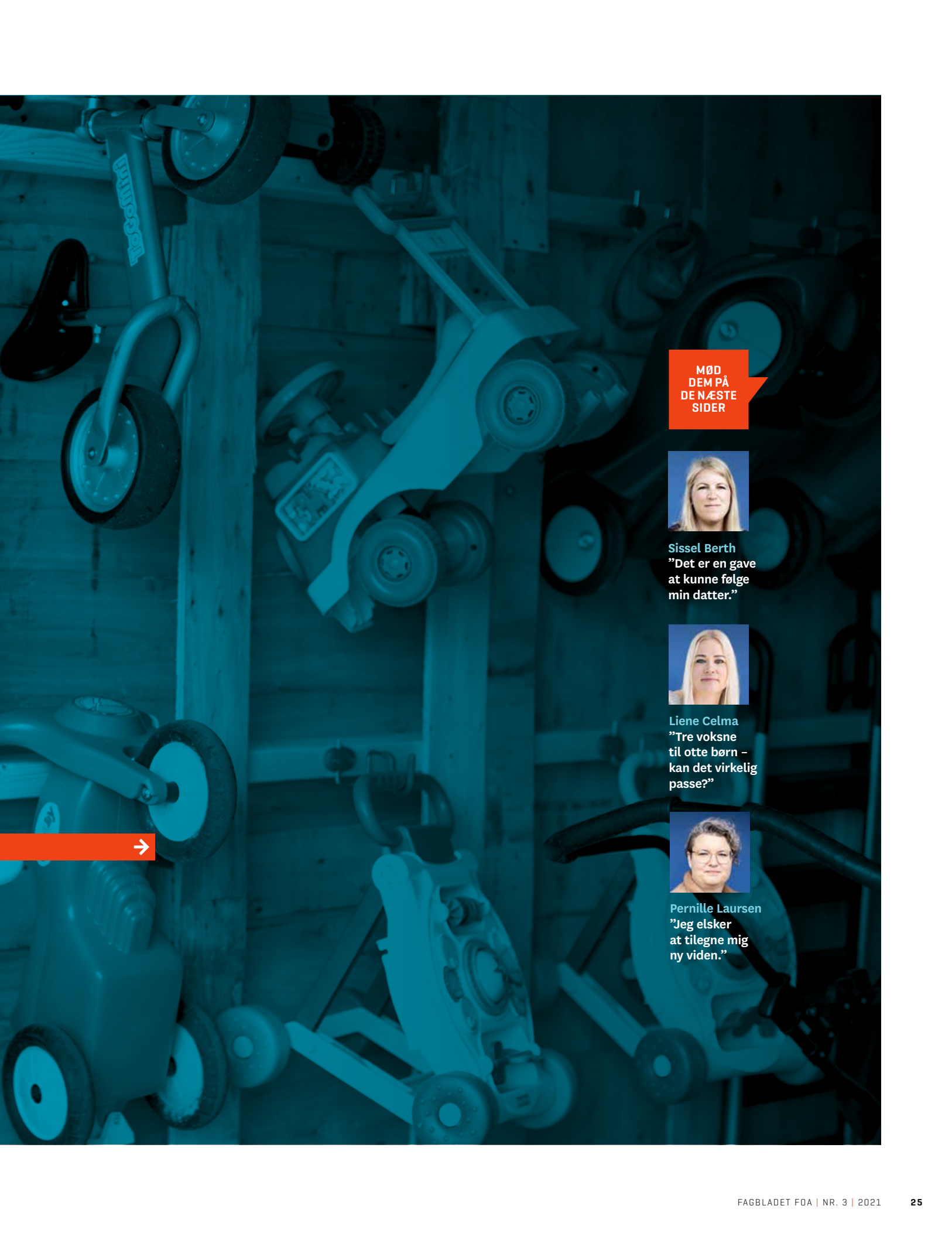
REKRUTTERING

På 10 år er den kommunale dagpleje halveret. Dagplejernes gennemsnitsalder er steget, og i 2020 havde 6 ud af 10 rundet de 50 år, mens kommunerne har svært ved at rekruttere nye. Mød dagplejekorpsets yngre generation, der vægter uddannelse, kollegial sparring og balance mellem arbejde og fritid.

DAGPLEJERE VIL HAVE MERE FLEKSIBILITET

TEMAET ER SKREVET AF MALIN SCHMIDT, MASCH@FOA.DK OG SIMONE KJØLBYE-DAM, SAKD@FOA.DK | FOTO: JACOB NIELSEN OG TOR BIRK TRADS

Otte ud af de ni største dagplejekommuner har svært ved at rekruttere nye dagplejere. Vi skal gøre os umage med, at jobbet bliver mere attraktivt, siger dagplejeledere.

MØD
DEM PÅ
DE NÆSTE
SIDER

Sissel Berth
"Det er en gave
at kunne følge
min datter."

Liene Celma
"Tre voksne
til otte børn –
kan det virkelig
passe?"

Pernille Laursen
"Jeg elsker
at tilegne mig
ny viden."

28%

af småbørnsforældre
peger på dagplejen
som deres foretrukne
dagtilbud.

KILDE: EPINION

Nogle kommuner har forsøgt via opslag på Facebook. Andre har omdelt breve i områder, hvor der mangler. Og der er lavet kampagner på Instagram og bussernes infoskærme for at tiltrække nye dagplejere.

”Men det, der virker, er mund til mund-metoden – når nogle af vores yngre dagplejere fortæller, at det er et godt job,” siger Lise Fabricius, der er dagplejeleder i Vejle Kommune.

En rundspørge af Fagbladet FOA til de ni største dagplejekommuner viser, at otte af dem har mere eller mindre svært ved at få ansat nye dagplejere. Oftest er rekrutteringsvanskelighederne områdebestemte, hvor kommunerne i visse distrikter må slå stillinger op igen og igen, mens det i andre områder er nemmere.

Livsstil at være dagplejer

Kommunernes udfordring med rekruttering er ikke svære at forstå, mener Ida Elbæk, der skriver ph.d.-afhandling om dagplejen på Danmarks Institut for Pædagogik, Aarhus Universitet.

”I Danmark følger dagplejen samme lovgivning som de andre dagtilbud, og det er unikt. Når dagplejeren åbner dø-

ren for børnene, åbner hun den samtidig for tilsyn, kommunale retningslinjer og national lovgivning. Det kræver en særlig type, der har overskud til det og samtidig har de nødvendige faglige kompetencer til arbejdet med de yngste børn.”

Samtidig skal hele familien være indstillet på opgaven, påpeger Ida Elbæk.

”Mange af de dagplejere, jeg har interviewet, ser jobbet som en livsstil. De indretter og renoverer deres hjem med dagplejebørnene i tankerne, og skellet mellem arbejdsliv og privatliv sløres.”

Ida Elbæk er ikke i tvivl om, at der er mange mænd og kvinder, der ville nyde at varetage en så meningsfuld opgave, men det kræver, at kommunerne sikrer mere fleksibilitet i jobbet og også forholder sig til normeringen, mener hun.

”Dagplejerne sidder stort set ikke ned, og med et femte gæstebarn løber de endnu hurtigere. Tre faste børn ville gøre det mere overskueligt, og det ville også komme børnene til gode.”

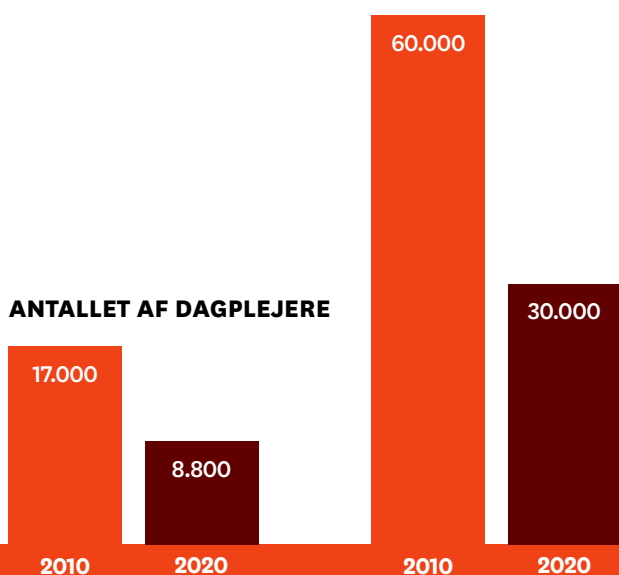
På jagt efter de gode løsninger

De dagplejeledere, der har medvirket i rundspørgen, peger på faglig opkvalificering, et forbedret arbejdsmiljø og løsninger, der gør jobbet mere fleksibelt som tiltag, der kan tiltrække nye dagplejere. For eksempel har nogle kommuner ansat flyvervikarer, etableret gæstehuse eller stordagplejere.

”Jeg går ind for fleksibilitet,” siger dagplejeleder i Københavns Kommune Ulla Krag, der i flere år så en tendens til en strammere styring. For eksempel var det ikke en selvfølge, at man måtte passe sit eget barn.

”Det er blevet nemmere nu, og det er virkelig positivt. Det er det, mange moderne kvinder ønsker,” siger Ulla Krag, der hele tiden leder efter løsninger, som gør, at dagplejerne har mere styring over egen arbejdsdag. ”Kan man for eksempel gøre noget ved dagplejernes 48-timers arbejdsuge?” ★

ANTALLET AF 0-2-ÅRIGE INDSKREVET I DAGPLEJE

KILDE: UDVIKLINGSTENDENSER DAGPLEJE OG DAGINSTITUTIONER 2021, BUREAU 2000

VOXPOP

Hvad skal tiltrække nye dagplejere?

Kim Henriksen

Formand

Pædagogisk Sektor i FOA

Kommunerne bliver nødt til at se på, hvad de tilbyder. Jeg kan godt forstå, de har rekrutteringsudfordringer, når kommende dagplejere visse steder hører, at de kan få fem børn. Mange dagplejere har et særligt drive og motivation, og sådan skal det også være, men rammerne skal være i orden.

Lise Fabricius

Dagplejeleder
Veje Kommune

Dagplejerne skal have mulighed for uddannelse, det er også utroligt vigtigt for at tiltrække kvalificerede ansøgere. Derudover er det vigtigt, at vi har et godt og fleksibelt arbejdsmiljø. For eksempel har vi et yoga-forløb, en ergoterapeut, der hjælper med arbejdsstillinger, og en ordning med flyvervikarer, der kan afløse, hvis de skal til lægen eller lignende.

Heidi Klitgaard

Konstitueret dagplejeleder
Randers Kommune

Jeg oplever, at de unge søger selvstændigheden i jobbet og indflydelse på deres hverdag – at der for eksempel er mulighed for at passe eget barn. Flexibiliteten skal gå begge veje, og det forsøger vi at understøtte. Derudover er det vigtigt for mange, at de får mulighed for at uddanne sig undervejs, og jeg sender så mange af sted som muligt.

DAGPLEJER SISSEL BERTH:

EN GAVE AT KUNNE FØLGE MIN DATTER

Sissel Berth nyder at være dagplejer. Men hvis hun ikke havde haft mulighed for at passe sin datter, var hun næppe gået ind i faget.

”Det var en præmis for mig, og det fik jeg heldigvis lov til, for jeg er sindssygt glad for jobbet,” siger Sissel Berth, der er uddannet social- og sundhedshjælper og har været dagplejer i Randers Kommune siden januar 2021. Et job, hun begyndte at overveje, da hun var på barsel og hørte om, at folk omkring hende ikke kunne få dagplejepladser, men måtte køre ud af byen.

Samtidig var hun begyndt at få øjnene op for det pædagogiske arbejde, læste om søvn, børns leg og udvikling, mens hun fik sværere og sværere ved at se for sig, at hendes datter skulle passes ude de fleste timer af dagen.

”Der var en masse brikker, der faldt på plads, så jeg ringede til dagplejekontoret og fik at vide, at

det var en mulighed, men at jeg skulle være klar over, at det er et job, der involverer hele familien. Hjemmet er jo åbent for børn og forældre 48 timer om ugen, så der skal være ryddeligt det meste af tiden, og min mand kan ikke bare have en sygedag på sofaen,” siger hun.

En gave at arbejde med de små

Men beslutningen blev taget, og Sissels mand gik i gang med at bygge pusleplads og et legehøjhus i haven – vel vidende, at det er et usikkert job. Hvis efterspørgslen på dagplejepladser i Langå, hvor hun bor, falder, kan hun stå i en situation, hvor der ikke er brug for hende. Alligevel har hun ikke fortrudt.

Det er en gave at arbejde med de små børn og samtidig kunne følge min datter. Og når hun bliver større, vil jeg være derhjemme, når hun kommer hjem fra skole. ★

FLERBØRNSDAGPLEJER LIENE CELMA:

Vi har dagplejens nærhed og institutionens samvær

Det ligner en helt almindelig lejlighed i en helt almindelig opgang i Ørestad i København. Indtil man får øje på brandslukkeren bag spisebordet, børnegarderoberne i baglokalet og det manglende soveværelse. Lejligheden fungerer som en flerbørnsdagpleje, hvor Liene Celma og Bettina Rasmussen arbejder 37 timer om ugen, og Henriette Ravnløkke har 30 timer. Tilsammen har de otte børn i alderen 0-2 år.

”På den måde er det ikke en almindelig dagpleje. Men vi har nærværet, roen og den tætte kontakt til børnene, og derved ligner vores flerbørnsdagpleje nok mere en dagpleje end en institution,” siger Liene Celma, der er pædagogisk assistent.

Hun har tidligere arbejdet i vuggestuer igennem 11 år og har kun overvejet at blive ’almindelig’ dagplejer, da hendes søn var lille. Det blev ved tanken, da hun bor på

fjerde sal uden elevator, og desuden foretrækker hun at kunne gå hjem til sig selv, når hun har fri.

Tid til nærvær

I dag kunne Liene Celma ikke drømme om at vende tilbage til en vuggestue. Mest på grund af tiden. Den har de i flerbørnsdagplejen. Tid til at hjælpe Gerda på to år, så hun selv kan hælde vand op i et glas. Tid til at trække et barn ud af gruppen, hvis der er

Liene Celma har arbejdet i flerbørnsdagplejen i tre år. "Da jeg så jobopslaget, tænkte jeg: 'Tre voksne til otte børn, kan det virkelig passe?'"

behov for det. Og til at tage en ekstra snak med forældrene.

Alt det skulle gå lidt hurtigere i vuggestuen, supplerer Bettina, der har køkkentjansen og steger nudler og grønt i køkkenet, mens Liene Celma leger 'tittebøh' med fire af børnene på gulvet i legerummet, og Henriette er taget på tur med tre børn.

"Vi dækker ind for hinanden. Når et barn bliver urolig ved morgensamlingen, kan den ene af os tage sig af barnet, mens de andre kører sangen videre," siger Bettina Rasmussen.

Planlægger selv

Hverdagen styrer de selv. Alt lige fra at ringe til en vvs'er, købe ind, planlægge ferie og tilrettelægge morgensamlingen. Udfordringer løser de tre dagplejere i et fællesskab, der efterhånden er så tæt, at de også ses privat. Støtte og input udefra får de af dagplejepædagogen, vikarer og kurser.

"Når vi er glade, smitter det af på børnene. Vikarer er der sjældent brug for, vi er aldrig syge," griner Bettina, der har slukket for blusset og sat sig med et af børnene, mens et andet 'sidder fast' i Lienes hulumstrede striktrøje, hun ikke kan løsrive sig fra.

"Jeg elsker at arbejde med de små," siger Liene Celma.

"Men jeg skal have tid til at give dem den omsorg, de har brug for, og det har jeg her." ★

DAGPLEJER PERNILLE LAURSEN:

JEG ELSKER AT TILEGNE MIG NY VIDEN

For Pernille Laursen var det nysgerigheden efter at prøve noget nyt, der i 2014 fik hende til at skifte maling, pensler og butiksarbejdet ud med fire dagplejebørn i eget hjem i Vejle Kommune.

Arbejdet i byggemarkedet var blevet for trivielt, og hun havde lyst til at prøve kræfter med et andet fag, hvor hun kunne bruge sit hjælpergen til andet end at udpege farvekoder.

Hun var helt bevidst om, at det var en stor opgave, hun stod overfor, og derfor var det et væsentligt incitament for hende, at hun ved ansættelsen fik tilbudt grunduddannelsen for dagplejere.

"Jeg elsker at tilegne mig ny viden, og da jeg hørte, at jeg udover grunduddannelsen kunne få en pædagogisk assistentuddannelse, sagde jeg med

det samme til min leder: 'Sådan én vil jeg også have.'"

Faglig udvikling fortsætter

Under sin uddannelse har Pernille Laursen blandt andet lært om vigtigheden i at udforske sanserne og lade børnene røre og smage på de ting, som de møder i dagligdagen.

"Vi smager for eksempel på en citron og taler om, hvordan det er. Er det surt? Er det sødt? Jeg har også fokus på medbestemmelse og selvstændighed som at være med til at dække bord eller selv hælde mælk op. Det vokser børnene vildt meget af."

Pernille Laursen vil også gerne selv blive ved med at vokse fagligt. Det seneste nye på cv'et er en uddannelse i mindfulness, som hun netop har færdiggjort. ★

GRAVID I PRØVETIDEN – HVAD GØR JEG?

FOA får mange spørgsmål om graviditet i prøvetiden. Her får du svar på, hvordan du er beskyttet.

AF MERETE NIELSEN | ILLUSTRATION: COLOURBOX

RETTIGHEDER SOM GRAVID

Gravide er beskyttet af ligebehandlingsloven, som fastslår, at arbejdsgivere ikke må forskelsbehandle medarbejdere på grund af køn, graviditet, adoption eller barselsorlov.

Læs mere
foa.dk/gravid

1 Hvad er prøvetid?

For nyansatte kan der være aftalt en prøvetid – en periode på højst tre måneder, hvor du kan opsiges med kortere varsel end normalt. Mange tror derfor, at de skal vente med at fortælle om deres graviditet, til prøvetiden er overstået. Men det vil faktisk stille dig dårligere.

2 Åbenhed giver beskyttelse

Som gravid er du bedre beskyttet mod fyring, men beskyttelsen gælder først, når du har informeret din arbejdsgiver om, at du venter barn. Derved får du også ret til fravær, når du skal til graviditetsundersøgelser hos læge eller jordemoder. Du kan desuden, så snart du har fortalt det, sammen med din leder tilrettelægge dit arbejde, så I mindsker gener og risiko for sygefravær. Sygdom relateret til din graviditet tæller ikke med i dit sygefravær.

3 Hvad hvis jeg vil holde det hemmeligt?

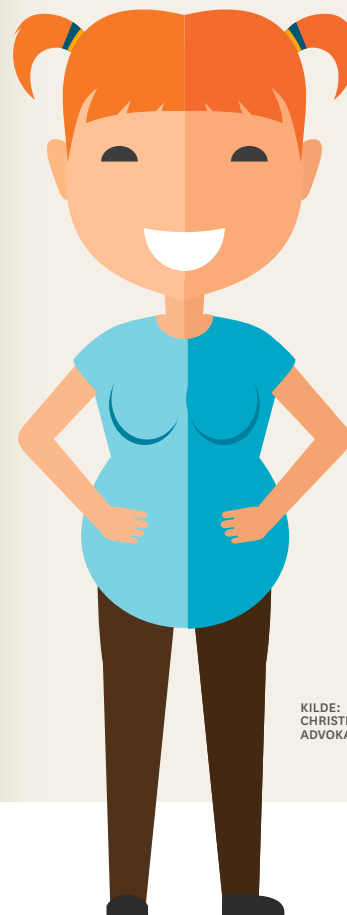
Du har først pligt til at fortælle din arbejdsgiver, at du er gravid senest tre måneder inden forventet fødsel.

4 Hvad hvis jeg er vikar?

Hvis du er vikar eller ansat i en tidsbegrænset stilling og har fortalt om din graviditet, har du de samme rettigheder som dine fastansatte kolleger.

5 Er jeg som gravid sikret mod fyring?

Nej, alle kan i princippet blive op sagt – for eksempel på grund af arbejdsmangel, men som gravid har du en særlig beskyttelse i og med, at din arbejdsgiver skal dokumentere, at din fyring ikke har noget med din graviditet og barsel at gøre. Det betyder, at der er såkaldt omvendt bevisbyrde.

KILDE:
CHRISTINA SKJOLD
ADVOKAT I FOA

SERVICEASSISTENT
DANNIE CASPER LAURSEN:**HILLERØD HOSPITAL
GAV MIG EN CHANCE**

AF IDA ØSTERLUND | FOTO: ANDERS RASMUSSEN

Min første tid i verden var svær. Min mor var narroman, og lægerne vidste ikke, om jeg ville overleve, fordi jeg havde så mange abstinenser efter fødslen. Det har givet nogle følgeskader. Neurologisk er jeg bagud, og jeg har både adhd, føtalt alkoholsyndrom og let autisme. Jeg har gået i specialklasse, men skolen var aldrig min ven.

Da jeg fyldte 18 år, ville kommunen give mig førtidspension, men jeg vil have en uddannelse og bidrage til samfundet. Så jeg tog nogle afsluttende folkeskolefag via en STU – særlig tilrettelagt undervisning. For første gang mærkede jeg, at jeg kunne noget, og lærerne troede på mig. Og pludselig gjorde jeg også selv.

Jeg kom i skolepraktik på Hillerød Hospital som serviceassistent. Et perfekt match. Rutinerne, kollegerne og at være noget for patienterne kunne jeg godt lide. Og Hillerød Hospital kunne også lide mig, fordi jeg er punktlig, grundig og mødestabil. De gav mig en chance, og selvom jeg aldrig har fremlagt i skolen eller afleveret opgaver, klarede jeg uddannelsen til serviceassistent. Jeg kan ikke lide at prale, men da jeg blev færdig, kunne jeg selv vælge, hvilken afdeling jeg ville arbejde på, så nu er jeg på operationsafsnittet, hvor jeg gør klar til operationer og gør rent bagefter. En af kirurgerne sagde, at hvis jeg ikke passer mit job, så kan han ikke passe sit.

Jeg vil så gerne inspirere andre unge i samme situation, som jeg var i. Selvom man ikke har haft det let, kan man sagtens blive til noget. Også selvom kommunen tror noget andet. Jeg har lige købt en lejlighed i Glostrup for min løn. Jeg havde aldrig troet, det ville gå mig så godt, som det gør nu. ★

| CV |**2020:** Uddannet serviceassistent**2015-2020:** Skolepraktikant og ufraglært på Hillerød Hospital**2011-2014:** Dansk, engelsk og matematik som folkeskolens afgangsprøver via STU**2002-2011:** Specialklasse i folkeskolen

14 års kamp for retfærdighed

Et vrid i ryggen var starten på en lang kamp for Yvonne Fabrin. Først i år sluttede sagen med en millionerstatning.

AF SIMONE KJØLBYE-DAM | FOTO: TOBIAS STIDSEN

KEND DIN RET

OM DIFFERENCEKRAV

- Arbejdsskadesager går altid forud for erstatningsansvarsloven. Man kan derfor først opgøre et differencekrav, når ens arbejdsskadesag er endeligt afklaret.
- Der er kun tale om differencekrav, hvis der er nogen, der kan drages til ansvar for arbejdsskaden. Derfor er det langt fra alle arbejdsskader, der medfører differencekrav.
- Hvis du mener, du er berettiget til et differencekrav, kan du kontakte din FOA-afdeling for at få rådgivning og juridisk hjælp.

KILDE: KASPER ANKERSTJERNE
ADVOKAT I FOA

Det var noget, hun havde gjort mange gange før. I sit job som serviceassistent på en intensivafdeling på Odense Universitetshospital var det hverdagskost for den dengang 47-årige Yvonne Fabrin at transportere patienter frem og tilbage mellem de forskellige afsnit. Et arbejde, der indelbar egenhændigt at navigere rundt med patient, seng og udstyr til alle givne situationer. Og mange gange skulle det gå stærkt.

”Jeg havde altid sagt, at man burde være to til at køre sådan en transport. Ofte kørte jeg med hjertepatienter, og mange af dem er meget store. 150 kilo kunne de godt veje. Med alt det andet så vejer det jo op til et halvt ton,” fortæller Yvonne Fabrin.

10. januar 2007 var hun alene om det, der skulle vise sig at blive hendes sidste sengetransport. En for hurtig bevægelse, da hun skulle dreje om hjørnet, endte med, at hun fik et smæld i ryggen. Et smæld, der i dag har resulteret i, at hun har mistet 90 procent af sin erhvervs-evne.

Et barskt forløb

Med hjælp fra sagsbehandler Beate Lange i FOA Odense anmeldte Yvonne

Fabrin straks sagen som en arbejdsskade. Men både Arbejdsskadestyrelsen (AES) og siden Ankestyrelsen afviste anmeldelsen. Først da FOA satte en advokat på sagen, blev den godkendt og sendt tilbage til AES.

Dermed var sagen dog ikke slut. Fire år senere – i 2011 – mistede Yvonne Fabrin nemlig den månedlige erstatning fra regionen, hun var blevet tildelt som følge af ulykken. Det gjorde hun med henvisning til, at hun som følge af arbejdsskaden havde omskølet sig til kontorassistent og var færdig med den nye uddannelse. Og så måtte hun på krigsstien igen.

”Jeg synes godt nok, at det er barskt. Du mister dit helbred, du mister dit job og din identitet. Og så skal du kæmpe sådan en kamp. Det synes jeg fandeme er strengt,” siger Yvonne Fabrin.

Når enden er god

I 2015 fik hun endelig bevilget et fleksjob. Men først i år – seks år efter hendes ansættelse i fleksjobbet – kom AES med den endelige afgørelse på hendes erhvervsevnetab. Det gav hende mulighed for at søge om den endelige erstatning gennem et såkaldt differencekrav. Og det skulle vise sig at gå hurtigere

”

DU MISTER DIT HELBRED, DU MISTER DIT JOB OG DIN IDENTITET. OG SÅ SKAL DU KÆMPE SÅDAN EN KAMP.

YVONNE FABRIN
TIDL. SERVICEASSISTENT

og mere gnidningsløst, end både Yvonne Fabrin og sagsbehandler Beate Lange havde turdet håbe på:

”Det har været en kamp fra starten, så at det til sidst gik så hurtigt og uden indsigelser fra regionens side, var noget af en overraskelse,” siger Beate Lange.

For nylig blev den tidligere service-assistent – der i sit fleksjob som kontor-

assistent på et værksted nu arbejder ni timer om ugen – derfor tildelt en erstatning på 1,35 millioner skattefri kroner som kulmination på en årelang kamp.

”Det har betydet alt, at Beate Lange og FOA troede på sagen og holdt fast i den. Nu kan jeg ånde lettet op og se frem til en værdig pensionisttilværelse.” ★

SAKD@FOA.DK

DE FIK OGSÅ HJÆLP AF FOA

Tina Matsen
**FASTHOLDT I FLEKS-
JOB EFTER OVERFALD**

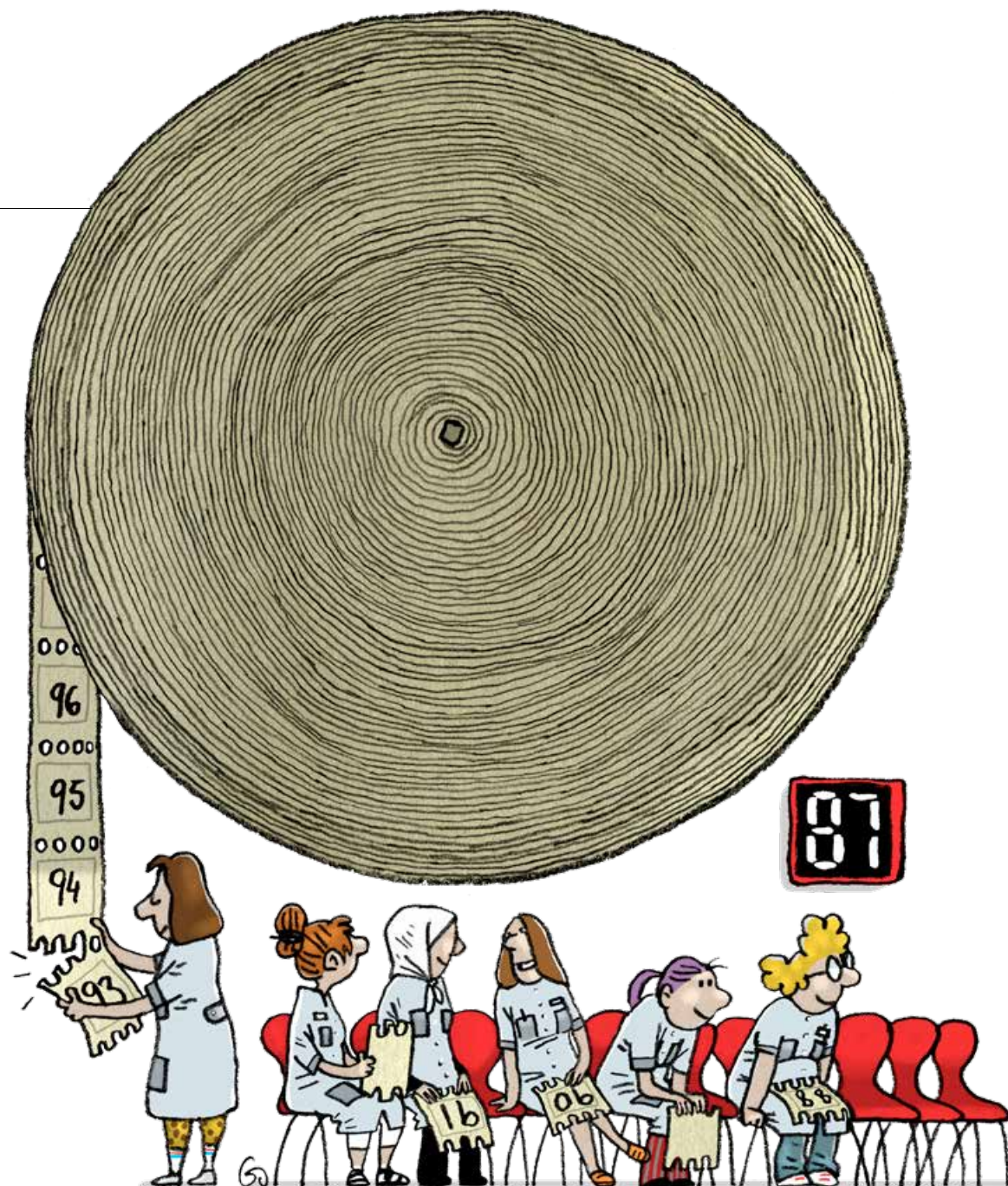
Det fik voldsomme konsekvenser for omsorgsmedhjælper Tina Matsen, 49 år, da hun i januar 2019 blev nikket en skalle af en beboer på et nordsjællandsk bosted. Efter en smertefuld og månedlang sygemelding stod det klart, at hun ikke kunne vende tilbage i fuldt omfang. Arbejdspladsen var klar til at fyre hende, men med bistand fra FOA i Frederikssund lykkedes det at oprette et fastholdelsesfleksjob til Tina Matsen, som nu arbejder 12 timer om ugen. Ulykken er blevet anerkendt som en arbejdsskade med et erhvervsevnetab på 30 procent. FOA har anket, at mengraden kun er sat til 5 procent.

Marianne Nielsen
**PÅ NEDSAT TID EFTER
PISKESMÆLD**

Efter et borgerbesøg manglede den 62-årige Marianne Nielsen, social- og sundhedshjælper og kvalitetskonsulent i Halsnæs Kommunes hjemmepleje, kun at parkere foran hjemmeplejen. Men da hun ventede på at dreje, blev hun påkørt bagfra og har i mere end tre år – hvoraf hun var sygemeldt de første 18 måneder – været plaget af piskesmældssymptomer. Hun er på nedsat tid, 25 timer om ugen, og har med bistand fra FOA Frederikssund og opbakning fra kommunen indgået en senioraftale og har i AES fået økonomisk kompensation for tab af erhvervsevne. FOA hjælper med at føre sag mod bilisten, der var skyld i ulykken.

Har du brug for hjælp
Kontakt din FOA-afdeling via
foa.dk

INDBLIK ER SKREVET AF FINN DANIELSEN, FIDA@FOA.DK, IDA ØSTERLUND, IDBO@FOA.DK OG MALIN SCHMIDT, MASCH@FOA.DK

TRÆK ET NUMMER

KØEN FORAN LEDERKONTORET ER LANG

Tæt og jævnlig kontakt med en god leder er afgørende for medarbejdernes arbejdsglæde og kvaliteten af deres arbejde. Men lederne på FOA-områderne har ofte mange medarbejdere under sig, og mange klager over dårlig ledelse.

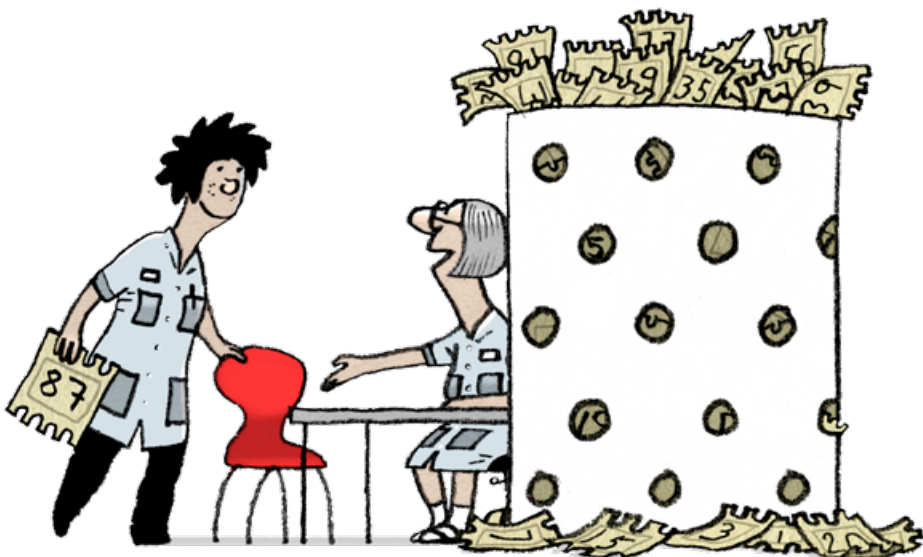

ILLUSTRATION: GITTE SKOV | FOTO: JØRGEN TRUE

De har mellem 17 og 50 medarbejdere, og de gør sig umage med at være tilgængelige og nærværende, selvom hverdagen er travl. Her fortæller de, hvordan de holder fokus på kerneopgaven og prøver at nå rundt om alle medarbejdere. **MØD DEM PÅ SIDE 38-39**

Vi oplever, at rammerne for at være en nærværende leder ikke er gode nok på mange arbejdspladser.

JOAN LINDSKOV

POLITISK ANSVARLIG FOR FOAs LEDERARBEJDE

Ledelsen på FOA-arbejdspladserne skal styrkes. Det har FOA aftalt med Kommunernes Landsforening (KL) i forbindelse med OK21, og der er afsat penge til to projekter.

”Vi oplever, at rammerne for at være en nærværende leder ikke er gode nok på mange arbejdspladser, og det har KL også indset,” siger Joan Lindskov, der er politisk ansvarlig for FOAs lederarbejde.

Hun mener, at ledelsesspændet, altså det antal medarbejdere en leder har under sig, skal være mindre.

”Vi oplever, at ledelsesspændet er øget, fordi kommunerne har sparet på lederne. Lederen skal vise vejen, men det er jo svært, hvis man har for mange medarbejdere.”

Joan Lindskovs oplevelse understøttes af nye tal, som FOA har trukket i KRL (Kommunernes og Regionernes Løndatakontor). Siden 2015 er antallet af ledere på FOAs overenskomster mindsket fra cirka 5.200 fuldtidsstillinger til 4.200, svarende til et fald på knap 20 procent.

Lotte Bøgh Andersen, der er professor ved VIVE og forsker i ledelse, mener, at det er en trist udvikling.

”I forvejen er ledelsesspændet højt på ældreområdet. Her har lederne 34 medarbejdere i gennemsnit, men nogle har op mod 100. Vi kan se, at effekten af det, lederne gør, bliver udvandet, når ledelse bliver spredt ud over for mange. ’Ledelsessmørret’ bliver så at sige smurt for tyndt på,” siger forskeren.

Ledelse afgør arbejdsglæde

Hvert tredje FOA-medlem mener, de har en dårlig leder. Det viser en medlemsundersøgelse, hvor næsten halvdelen også oplyser, at de kun ’i nogen grad’ eller ’i ringe grad’ får støtte fra deres nærmeste leder.

Undersøgelsen viser også, at lederens indsats har meget stor betydning for de ansatte. Stort set alle medarbejdere, der har en god leder og får hjælp og støtte, er tilfredse med deres arbejdsplads og arbejdsmiljø. Det samme gælder mindre end halvdelen af dem, der ikke oplever god og støttende ledelse.

”Det har meget negative konsekvenser, hvis man oplever, at man er udsat for dårlig ledelse. Når en tredjedel af FOAs medlemmer mener det, kan forklaringen både være ledelsesspændet, og det kan handle om manglende uddannelse og udvikling. Og så skulle nogle måske slet ikke have været ledere,” siger Lotte Bøgh Andersen.

Lederne skal uddannes bedre

Joan Lindskov medgiver, at ikke alle ledere er endt på den rigtige hyld, men for de fleste bundler problemerne i dårlige vilkår og mangel på tilstrækkelig kompetenceudvikling.

”Der mangler en fast struktur for lederuddannelse, så lederne bliver ofte klædt for dårligt på til opgaven. Lederne skal have mere uddannelse til at bestride posten, helst på diplomniveau. Men de har også brug for sparring, coaching, supervision og netværk. Og skal det være attraktivt at være leder, skal lønnen selvfølgelig også være det,” siger hun.

Fagbladet FOA har bedt KL udpege problemer og løsninger på lederområdet set med arbejdsgiverøjne. KL har dog ikke svaret på spørgsmålene, men i stedet sendt en mail, hvor borgmester Michael Ziegler, formand for KL’s Løn- og Personaleudvalg, glæder sig over samarbejdet med blandt andre FOA om uddannelse og rekruttering af ledere.

”En styrket ledelse på ældreområdet er vigtig, hvis vi skal sikre kvaliteten og udviklingen i det nære sundhedsvæsen samt sikre, at vi kan rekruttere og fastholde kvalificerede medarbejdere. Det er også et af hovedtemaerne i forlængelse af Ældre Topmødet. Målet er at få formuleret en række pejlemærker for god faglig ledelse på ældreområdet,” skriver Michael Ziegler. ★

HVOR MANGE ANSATTE KAN EN LEDER KLARE?

10, 20, 30 eller 100? Hvor mange ansatte skal en leder ideelt have under sig? Det spørgsmål findes der ikke et klart og endeligt svar på. Det afhænger af opgaven, lederen, medarbejderne og ledelsesstrukturen. Forskning har dog vist, at det optimale ledelsesspænd i daginstitutionerne ligger mellem 12 og 20. FOA har ikke et fast og entydigt krav til ledelsesspændet, men mener, at det gennemsnitligt skal være mindre end nu.

KILDE: LOTTE BØGH ANDERSEN, VIVE OG JOAN LINDSKOV, FOA

FORSKER I LEDELSE:

Faglige ledere mangler støtte fra deres chefer

Faglig ledelse skal have højere prioritet. Og hele ledelseskæden fra topcheferne i forvaltningen til lederne på de enkelte arbejdspladser skal have målrettet fokus på kerneopgaverne. Det anbefalede Ledelseskommisionen i 2018.

Men ledelseskæden er knækket, fastslår en undersøgelse fra Væksthus for ledelse, der er et samarbejde mellem overenskomstparterne i kommuner og regioner. I undersøgelsen interviewes direktører, chefer og faglige ledere fra seks kommuner og en region, og 80

procent af dem mener, at kerneopgaven får for lidt opmærksomhed i ledelseskæden.

”Topcheferne får ikke formidlet deres forventninger til lederne

under dem. De har nogle mål, men ikke noget bud på, hvordan man indfrier de mål. Derfor spises de faglige ledere af med en form for ’afvæbnende anerkendelse’, hvor

topledelsen udtrykker tillid til, at lederne og de ansatte nok skal klare indsatsen over for borgerne,” siger Søren Voxted, der er lektor ved Syddansk Universitet og blandt andet forsker i faglig ledelse.

Målinger er ikke ledelse

Når målsætningerne kun eksisterer i helt overordnet form, for eksempel at børnene skal trives og udvikles, og de gamle have det godt, bliver ledelse reduceret til spørgsmål om tal: Hvor høj er tilfredsheden, eller hvor mange bade har de gamle fået, og lederne bliver dybest set målt på antallet af klager, mener Søren Voxted.

”Ledelseskæden bliver dermed et sted, hvor man måler, men ikke udøver ledelse. Arbejde med mennesker kræver imidlertid individuelle løsninger. Ledelse her handler om, hvordan vi skaber livskvalitet, udvikling og trivsel overfor det enkelte menneske.” ★

& Læs hele interviewet på
fagbladetfoa.dk

DET SPURGTE VI TRE LEDERE OM:
Hvad er dine vigtigste opgaver som leder?
Har du tiden til at udføre dem?

LEDER FOR
17
ANSATTE

Carina Madsen
Pædagogisk leder

Vuggestuen i Børnehuset Sluseholmen
København

”Jeg forventer, at medarbejderne har fokus på børnene”

Min opgave er at få det bedste frem i medarbejderne, så de leverer høj pædagogisk kvalitet til børnene. Det lykkes, når de er fagligt klædt på og får mulighed for at bruge deres kompetencer. Det handler i høj grad om tillid.

De skal have tillid til mig om, at jeg understøtter dem og sørger for, at de får tilegnet sig de kompetencer, de har brug for – at de for eksempel er uddannet i sprog og samspil. Og jeg skal have tillid til dem om, at de kontinuerligt bruger de kompetencer, de har fået.

Jeg forventer, at de hele tiden har deres fokus rettet mod børnene og er undersøgende i forhold til, hvad det enkelte barn og gruppen har brug for i deres udvikling og tilpasser pædagogikken efter det. Faglig nysgerrighed og åbenhed over for at blive vejledt er vigtigt for mig.

Når jeg oplever, at der er et godt samspil mellem medarbejdere og børn, og når jeg ser, at der er tillidsfulde relationer – det er trivsel for mig. Det er ikke at spise kage, selvom det også er hyggeligt.

Hjælper til ved sygdom

Vi er syv ledere i klyngen og en klyngeleder, og jeg har 17 faste medarbejdere. Det er nok til, at ledelsesopgaven er udfordrende, men ikke for mange til at miste den tætte kontakt, der er så vigtig.

Jeg ved godt, at jeg ikke ser alt, men jeg har brug for at være helt tæt på, for kendskabet til stuerne giver mig indblik i, hvor jeg skal sætte ind. Derfor giver det også mening, at jeg er på gulvet, når der er brug for hjælp – at jeg for eksempel laver mad til 65 vuggestuebørn, når køkkenet er ramt af sygdom,

eller finder den store slange frem og laver vandpytter på legepladsen.

Kan mærke, når det er svært

Resultater fra trivselsundersøgelser giver mig tal på, om vi er lykkedes, men jeg får mindst lige så meget ud af at fornemme. For jeg kan mærke, når det er svært for enkelte medarbejdere eller gruppen.

Min opgave er at stille kompetencer og ressourcer til rådighed for medarbejderne og at beslutte, hvilken vej vi skal gå – at sørge for, at vi står på samme faglige fundament og taler samme sprog. Det er den måde, jeg bedst holder fokus på kerneopgaven. Og det forventer jeg også, at medarbejderne har. For vi er her på grund af børnene. ★

MASCH@FOA.DK

”DET ALLERVIGTIGSTE ER GOD KOMMUNIKATION”

Thomas Šimičević Sørensen
Rengøringsleder og planlægger
Hvidovre Kommune

I Kroatien, hvor jeg kommer fra, var jeg chef på et stort hotel. Jeg elsker at arbejde med mennesker og kan godt lide at gå forrest og motivere. Det vigtigste for mig som leder er god kommunikation. Både med medarbejdere, lederkolleger og min chef. Dialog kan løse mange problemer. Vi taler altid dansk på arbejdet, selvom kun hver fjerde af mine medarbejdere er fra Danmark. Derfor har mange været på sprogkursus. Fordi jeg selv har skullet lære dansk, ved jeg, hvordan det føles, når det er svært at udtrykke sig. For at sikre, at alle forstår opgaverne, bruger vi også billeder til at visualisere dem.

Da min lederkollega gik på pension, gik jeg op i tid og overtog hans ansatte midlertidigt. Det er nu blevet permanent. Det går rigtig godt, men 50 medarbejdere er mange, og det er det maksimale antal, jeg kan klare. Jeg gemmer mig ikke på et kontor – synlighed er vigtigt for mig. Med så mange ansatte på forskellige skoler og institutioner kræver det, at jeg er meget struktureret. Heldigvis elsker jeg struktur, og jeg når forbi alle hver uge. Så sludrer vi, og jeg viser, hvordan opgaverne skal løses, hvis de er i tvivl. Nogle gange drikker vi kaffe, og jeg hører, hvordan det går med børnene. I dag ringede fire medarbejdere for at høre, hvornår jeg kom, fordi de savnede mig. Jeg går meget op i, at man skal være glad for at gå på arbejde og ikke have ondt i maven.

Corona har stillet nye krav til os, og derfor har seks medarbejdere fået uddannelsen til rengøringstekniker og er blevet ansvarlige på forskellige skoler. Pandemien har givet os mange ekstraopgaver. Hvis der opstår noget akut, tager jeg gerne selv handskerne på. Det vil jeg hellere, end at vi ikke får det løst. Også selvom jeg må arbejde over. ★ IDBO@FOA.DK

LEDER FOR
50
ANSATTE

LEDER FOR
37
ANSATTE

”JEG ANERKENDER DEM, TIL DE KASTER OP”

Heidi Irene Andersen
Leder for hjemmeplejen
Nexø, Bornholm

Antallet af ansatte svinger i forhold til, hvor mange borgere der er visiteret til hjælp. Lige nu har vi et godt niveau. Jeg har prøvet at have flere medarbejdere i et andet job. Der havde jeg travlt. Med de 37 medarbejdere, jeg nu er leder for, er jeg mere nærværende og kender dem bedre. Selvfølgelig ville der være endnu mere tid til den enkelte, hvis jeg var leder for 12 eller 15, men det ville aldrig være rentabelt.

Jeg går meget op i tillid. At vi stoler på hinanden, taler ordentligt, og at det er okay at komme med nye idéer. Anerkendelse er et nøgleord. Jeg anerkender mine medarbejdere, til de kaster op. Jeg vil hellere have, at de går hjem og tænker, at det var lidt for meget end lidt for lidt. Jeg gør mig også umage med kun at stille krav, som den enkelte kan leve op til. Det kan være i forhold til ordblindhed. De skammer sig altid, når de dokumenterer, fordi de laver stavfejl. Jeg kunne aldrig drømme om at nævne det. Jeg anerkender bare, at de prøver. Sammen med anerkendelse kommer mere stolthed og mindre sygefravær. Og det styrker kvaliteten af kerneopgaven.

Vi er et landdistrikt, så jeg ser kun medarbejderne om morgenen, og når deres vagt slutter. Det kan være en udfordring, men heldigvis er de fleste gode til at søge min hjælp. De ved, jeg har erfaring at trække på – jeg er uddannet social- og sundhedshjælper og -assistent og har både arbejdet på et plejecenter og som planlægger, så jeg kender de fleste aspekter af plejen. Snart får vi nye, centrale lokaler, så de lettere kan svinge forbi i løbet af dagen. Det vil styrke min ledelse. Lige nu foregår meget kommunikation over mail, og hver uge sender jeg et nyhedsbrev ud. Det handler ikke kun om at være fysisk til stede, men også om at få svar, hvis man spørger om noget – også på mail. ★ IDBO@FOA.DK

Forstå din leder – og bliv selv forstået

God ledelse forudsætter blandt andet, at ledere og medarbejdere forstår hinandens synspunkter og kan se hverdagens udfordringer fra den anden parts side.

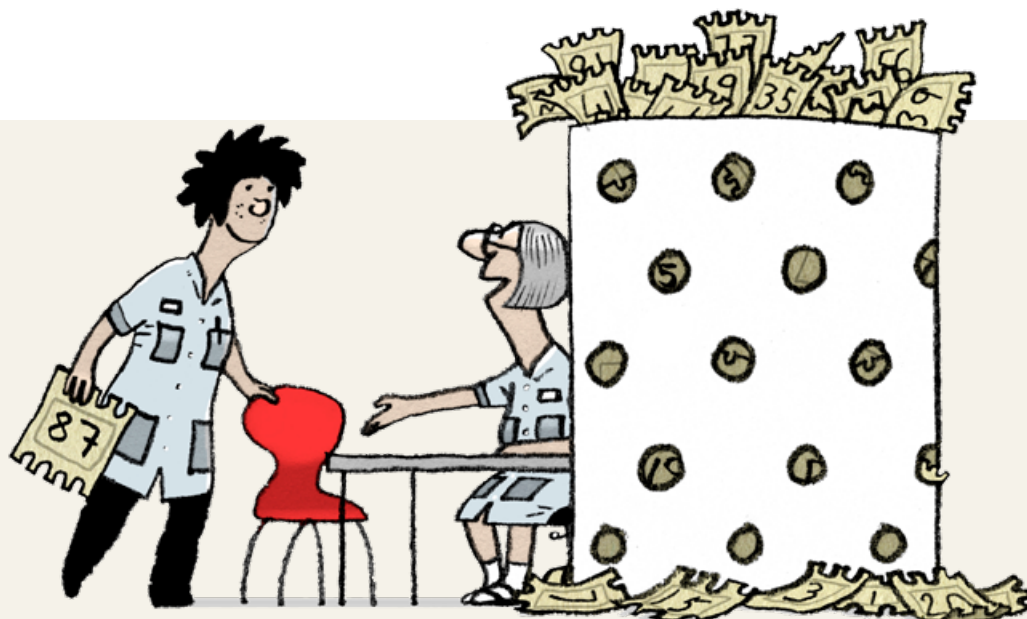
Væksthus for ledelse, som er et samarbejde mellem arbejdsgiverne i kommuner og regioner og fagforeningerne i Forhandlingsfælleskabet, har lavet en undersøgelse af ledernes og medarbejdernes forventninger til hinanden, når målet er god ledelse. Undersøgelsen bygger på interview med medarbejdere og ledere på ni kommunale

og regionale arbejdspladser og munder ud i syv anbefalinger til god ledelse.

Fagbladet FOA har plukket i undersøgelsens holdninger og anbefalinger og opstillet fire typiske scenarier, hvor forskellige leder- og medarbejderperspektiver på hverdagens udfordringer kan støde sammen. Alle scenarierne rummer dog grundlag for dialog. Det handler om god ledelse og godt samspil. Om medarbejdere og ledere, der har brug for hinanden for at løse deres opgaver bedst. Kan du genkende hverdagen på din arbejdsplads?

KILDE: 'KÆRE LEDER! – DIALOG MELLEM MEDARBEJDERE OG LEDERE OM FORVENTNINGER TIL GOD LEDELSE', 'VÆKSTHUS FOR LEDELSE', 2019

INDDRAG OS I BESLUTNINGERNE

MEDARBEJDER: Du skal tage os med på råd, når noget er vigtigt for os, for eksempel når puslespillet om vagtplanerne skal lægges. Du skal vise, at du tager vores argumenter alvorligt og er parat til at lade dine egne synspunkter udfordre. Og du skal handle på det, vi har snakket om, så vi kan se, at du følger sagen til dørs. Men du skal også gøre det tydeligt, hvad vi har indflydelse på, og hvad der ikke er til debat.

LEDER: Som leder har jeg mange hensyn, der skal afvejes. Så når jeg nogle gange ikke kan imødekomme jeres ønsker, betyder det ikke, at I ikke bliver taget alvorligt. Men der er grænser for inddragelse, for lederrollen indebærer også ret og pligt til at skære igennem og træffe beslutninger. Jeg er ofte nødt til at prioritere min tid, så det er vigtigt, at I forstår, at ikke alle kan være med i alle beslutninger.

VIS TILLID OG BAK OS OP

MEDARBEJDER: Vi regner med, at du delegerer opgaver og ansvar og som udgangspunkt stoler på vores dømmekraft, hvis vi oplever en konflikt med en borger eller pårørende. Vi forventer, at du bakker os op udadtil, og at vi tager uenigheder internt. Du må gerne følge engageret med i vores arbejde og spørge ind til, hvordan det går. Men du må helst ikke gribe uøndigt ind eller kontrollere alt i detaljer.

LEDER: Som medarbejdere er I forskellige. Nogle trives bedst med en høj grad af tillid, mens andre foretrækker faste rammer. Det kan være svært at lede på begge måder. Som leder skal jeg stå på mål for det, vi leverer. Vi er her for borgernes skyld og skal tage deres synspunkter alvorligt. Derfor er jeg altid nødt til at lytte til begge parter i en eventuel konflikt.

VIS OMSORG, NÅR VI HAR DET SVÆRT

MEDARBEJDER: Alle kan få en periode, hvor de har behov for særlige hensyn, for eksempel nedsat tid eller vagtændringer. Derfor forventer vi, at du kan vise empati og menneskelighed. Du skal også skabe rammer for, at alle kan fastholdes på en god måde i arbejdsfællesskabet, hvis de kommer i en krise eller rammes af langtidssygdom. Og du skal tage tegn på stress alvorligt og reagere på det.

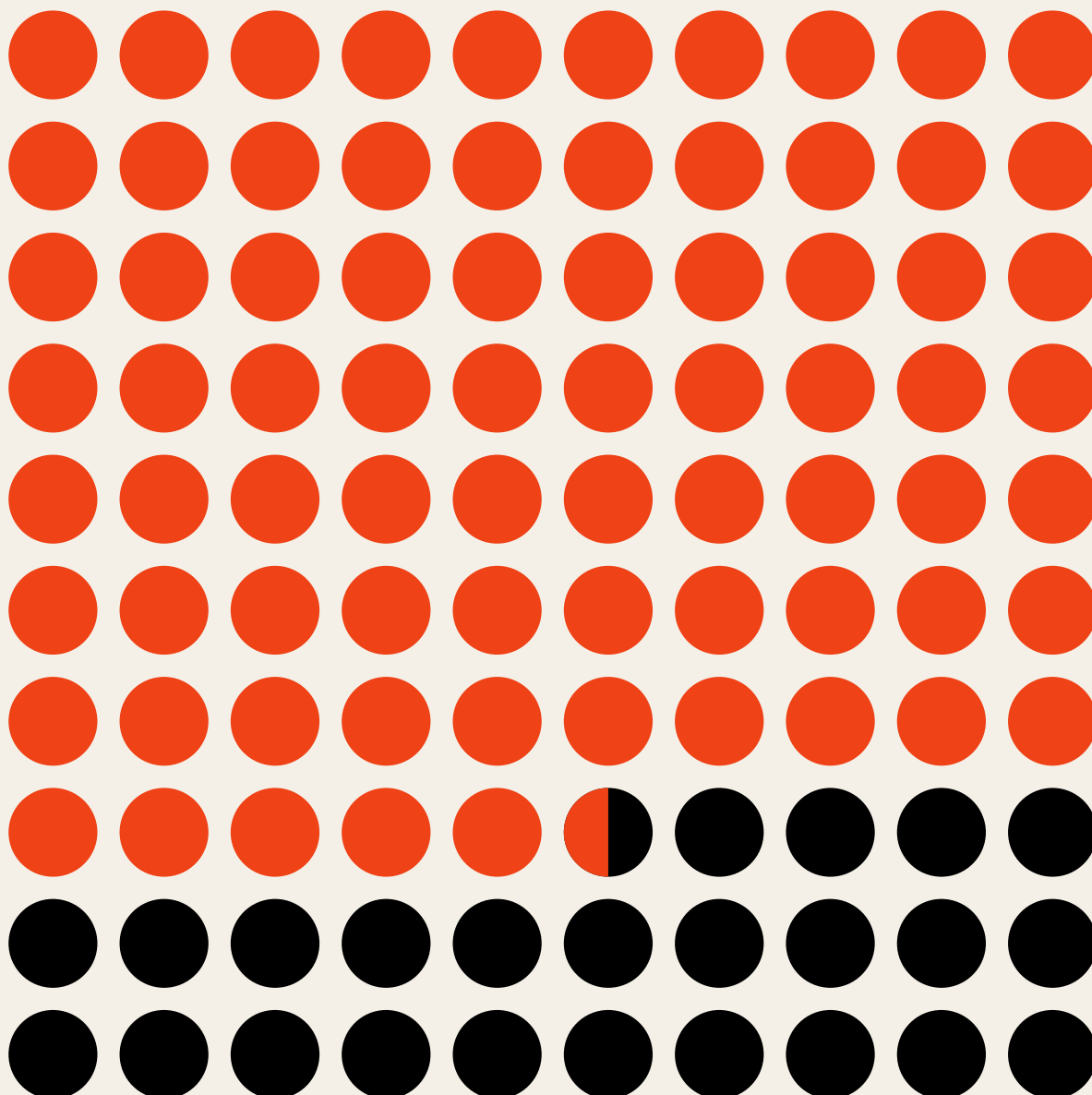
LEDER: I skal selvfølgelig komme til mig, hvis I har problemer med jobbet eller privatlivet, der betyder, at I har svært ved at løse jeres opgaver. Men den ene medarbejders aflastning kan blive den andens belastning. Derfor er jeg nødt til at tage hensyn både til den enkelte og kollektivet. Det betyder, at ikke alt kan lade sig gøre, men både leder og medarbejdere bør bidrage til omsorg for en presset kollega.

SØRG FOR EN GOD OMGANGSTONE

MEDARBEJDER: Som leder skal du sikre ordentlighed på arbejdspladsen, og du skal selv vise vejen med respektfuld, åben og direkte tale. Efter en ophedet diskussion skal du kunne genskabe den gode stemning og indrømme, hvis du selv har taget fejl. Og så må du gerne bede os om selv at snakke med den kollega, vi er utilfredse med, i stedet for at brokke os til dig – eller hinanden.

LEDER: Det er ikke altid så enkelt, fordi sladder, rygter og bagtalelse er sejlivet ukrudt. Hvis jeg ikke opdager det i tide, kan det have slået rødder og være svært at udrydde. Og selvom jeg er en rollemodel, er jeg ikke et overmenneske. Jeg kan også blive kort for hovedet eller undervurdere, hvor hård min kritik kan opleves. Derfor skal I tage kritik som en saglig tilbagemelding og ikke et personligt angreb.

Ny overenskomst: Tre ud af fire sagde 'ja', da resultatet af ok-forhandlingerne på det offentlige arbejdsmarked kom til urafstemning blandt FOAs medlemmer. I alt var der 80.750 medlemmer, der deltog i afstemningen, hvilket svarer til 55,5 procent af alle medlemmer. De nye overenskomster er trådt i kraft og løber til foråret 2024.

● JA-STEMMER (75,5 PROCENT)
● NEJ-STEMMER (24,5 PROCENT)

& Læs mere om resultaterne på
fagbladetfoa.dk/ok21

KILDE: Assembly Voting

DR. WARMING BASISCREME

– førstehjælpen til tør hud og afsprittede hænder

Dr. Warming basiscreme er en blødgørende og fugtbevarende 92% fedtcreme. Velegnet som hudpleje ved børneeksem, psoriasis, meget tørre hænder og sprækkede hæle. Virker kløestillende.

Dr. Warming Basiscreme er dansk produceret, indeholder kun 4 ingredienser og er testet på hudafdelingen på Bispebjerg Hospital.

drwarming.dk

– produktinformation og forhandlerliste

Nordic Consumer Health, Danmark, info@consumerhealth.dk

I mit daglige arbejde som sygeplejerske afspritter jeg hænder mange gange om dagen. Her er Dr. Warming basiscremen uundværlig for mig.

”Cecilie Ringgaard Rivas
neonatalsygeplejerske

FILTENSCHEEL

Partistøtte – nej tak!

Hvert år skal fagforeninger sende en blanket til framelde af partistøtte til deres medlemmer. Det står der i 'Lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber' fra 1990. Selv om det siden er blevet muligt at underskrive sådan en erklæring online, gælder loven stadig.

FOA går ikke ind for, at medlemmerne skal støtte politiske partier over kontingentet. Skulle det på et tidspunkt komme på tale, kan du på forhånd melde fra ved at bruge kuponen herunder.

Kuponen skal sendes til forbundets revisor. På den måde sikrer du dig anonymitet. FOA får kun at vide, hvor mange der har framelde sig – ikke hvem. Frameldingen gælder, indtil du annullerer den. Du behøver derfor ikke indsende kuponen, hvis du allerede har gjort det tidligere.

Du kan finde frameldingskuponen på foa.dk/partistoette og skrive den ud, hvis du vil undgå at klippe i bladet. Men desværre er du stadig nødt til at købe et frimærke og spadsere ned til postkassen.

☐ **Framelding:** Jeg ønsker at være fritaget for at betale til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt over medlemskontingentet.

Sendes til:
Ri Statsautoriseret Revisionsaktieselskab,
Skagensgade 1, 2630 Tåstrup
Mærk kuverten: **Erklæring**

Cpr.nr.
Lokal FOA-afdeling
Navn
Adresse
Postnummer og by
Dato
Underskrift

FOA
SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

Se, et fly, hvor flyver det hen?

Det handler om at engagere børnene og udvikle sproget, når personalet i Børnehuset Solkernen optager hinanden på video.

AF ANJA SKOV MARCUSSEN | FOTO: TOBIAS STIDSEN

”liihj,” råber Noah og peger på et fly, der trækker en hvid sky efter sig på himlen.

”Et fly, hvor flyver det hen?” spørger pædagogmedhjælper Lise Rasmussen og peger opad sammen med Noah.

Hun er gennem det seneste år blevet mere bevidst om sit sprog i det daglige arbejde gennem projektet ’Sprogklar’, hvor hun sammen med sine kolleger i Børnehuset Solkernen i Odense filmer samspelet med børnene. Optagelserne bliver brugt til at evaluere, hvordan personalet formår at udvikle børnenes sprog.

Åbne spørgsmål er et af fokuspunkterne, og hun og kollegaen Mette Drost Albertsen bliver nogle gange overraskede over, hvor ofte de for eksempel kommer til at sige: ’Er den blå?’ i stedet for ’hvilken farve har den?’, når de ser sig selv på video.

”Det er som at være på kursus hver dag, jeg lærer rigtig meget,” siger Mette Drost Albertsen, der er pædagogisk assistent og har arbejdet i Solkernen i 10 år.

Skraldemanden henter bleerne

Optagelserne fører til konkrete ændringer i deres tilgang til børnene. For eksempel har de fokus på at udvide børnenes ordforråd ved at nuancere fortællingerne i det daglige. Så i stedet for at sige: ’Nu kommer skraldemanden,’

forklarer de, at skraldemanden henter det mad, de ikke kan spise og de brugte bleer.

”Vi prøver at skabe et rum, hvor alle børn kan være med og tør byde ind med det, de er optagede af. Og så skal vi være klar til at gribe det og få børnene til at sætte flere ord på,” siger Lise Rasmussen.

Omkring halvdelen af de børn, hun er sammen med, er tosprogede, og her er der ikke kun fokus på det talte sprog, men også på kropssprog og mimik.

”Jeg tænkte, at mit kropssprog var meget åbent, men specielt i starten, da jeg så mig selv på video, kunne jeg blive overrasket over, at jeg ikke huskede at være åben og opmærksom på alle børn rundt om mig,” siger Lise Rasmussen.

Også Mette Drost Albertsen er blevet mere bevidst om sit udtryk:

”Vi kan jo se, at børnene reagerer enormt meget på vores mimik. Hvis jeg har mig selv med og med mit ansigt viser, at noget er spændende eller sjovt, så smitter det direkte af på børnene.”

Alle ansatte er med

Projektet består af en række moduler, hvor de ansatte hver gang skal optage en video, de sammen kan tage udgangspunkt i og tolke på ud fra de punkter, der er til hvert modul.

Pædagogmedhjælper Lise Rasmussen gør sig umage med at stille åbne spørgsmål, så børnene får brugt sproget mest muligt. Personalet bruger video til at give hinanden feedback på deres samspil med børnene, og nogle gange bliver optagelserne vist til forældrene, der har stor glæde af at følge med i udviklingen.

PROJEKT SPROGKLAR

Børnehuset Solkernen er nomineret til prisen 'Årets Dagtilbud' 2020-2021 – blandt andet for deres fokus på sprog og brug af videoobservationer. Vinderen kåres 30. august 2021.

'Sprogklar' blev grundlagt i 2015 af Justin Markussen-Brown på baggrund af hans forskning, og idéen er at bygge bro mellem forskning og praksis. Alle dagtilbud i Odense Kommune er med i projektet. Solkernen har fået lavet bogen 'Sprogunderstøttelse i hverdagen', der forklarer forældrene nogle af de principper, de arbejder med.

KILDE: DORTHE LISBETH HUUS
LEDER AF SOLKERNEN

 Læs mere
sprogklar.dk

Alle ansatte er med i projektet, og det giver et udgangspunkt for faglige samtaler i det daglige.

"Vi har fået en fælles referenceramme, hvor vi kan byde ind med gode idéer i konkrete situationer eller spørge de andre: 'Hvad ville du gøre for at få det her barn mere på banen'," siger Lise Rasmussen, der i starten fandt det

grænseoverskridende at skulle filmes og have feedback.

"Der er blevet skabt en kultur og en stemning af, at vi kan hjælpe hinanden. Der er ikke nogen, der griner eller finder mig fjollet. Vi er fælles om en konstruktiv tilgang for at blive dygtigere."

Mette Drost Albertsen nikker og tilføjer:

"Det har givet utrolig meget mening at få den bevidsthed om sit sprog, så vi hele tiden arbejder med at stille endnu flere åbne spørgsmål eller tale med børnene om, hvad der sker, mens de for eksempel får tøj på eller skiftet en ble." ★ ASMA@FOA.DK

HUSK!**23. juni**

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din Joblog

Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge flere job hver uge. Jo flere ledige stillinger, der er, desto flere skal du søge og registrere i din joblog. Derudover skal du hver måned gemme mindst én jobansøgning i din joblog. Det kan få konsekvenser for dine dagpenge, hvis du ikke opfylder disse krav.

Nyt job?

Find dit nye job på FOA Job via foa.dk/akassen.

Digital post

Vi sender ikke længere breve med posten, men udelukkende til din indbakke på foa.dk/min-post. På Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du se og evt. ændre, hvordan du får besked om digital post. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail eller sms.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

FÅ GODE RÅD PÅ WEBINARER

AF VIBEKE KOLD

Som ledig vil du normalt møde a-kassen, når du deltager i samtaler og møder i din lokalenhed. Men siden oktober 2020 har du også kunnet møde a-kassen på din skærm til webinarer med medlemmer fra hele landet. Derved har du kunnet sidde hjemme i stuen og få fif til din jobsøgning og andre emner, der kan være relevante, når man er arbejdsløs.

Et frivilligt tilbud

Som ledig er der meget, du skal gøre og deltage i for at få dagpenge. Det gælder ikke webinarerne. De er et frivilligt tilbud, du kan tage imod, hvis du har tid og lyst. Det er der mange medlemmer, der har gjort, og tilfredsheden er stor. Som et medlem skriver:

”Stor ros. Sammenlignet med et 6 ugers ’sådan søger du job’-forløb hos jobcentret, er FOAs A-kasse lykkedes med at give bedre input og mere brugbar information på de to webinarer, jeg har deltaget på.”

Medlemmerne er især glade for de spørgsmål, de skal besvare undervejs i webinaret, da deres erfaringer hermed bliver inddraget.

Fordi der er så mange deltagere, har vi lukket for mikrofonerne undervejs. Men hvert webinar afsluttes med, at de, der har lyst, kan stille spørgsmål og få en snak med medarbejderne fra a-kassen.

Sådan deltager du i et webinar

Er du ledig, modtager du en invitation til webinaret i ’Min post’ på foa.dk.

I brevet er der et link til a-kassens hjemmeside, hvor du kan booke deltagelse i webinaret.

Dagen før webinaret modtager du en mail med et link til Zoom, der er det program, vi bruger til webinarer. Du får også en vejledning til, hvordan du skal installere og bruge Zoom. Hvis du har problemer med at bruge Zoom, kan du få hjælp hos FOAs hotline før webinaret.

Er du ikke ledig, skal du kontakte din lokalenhed og bede om at blive tilmeldt webinaret.

Kommende webinarer

På webinaret i marts spurgte vi deltagere, hvilke emner de ønskede, at a-kassen fremover holder webinarer om. ’Uddannelsesmuligheder for ledige’ kom ind på en førsteplads og bliver dermed emnet til webinaret i juni. Andre ønsker til emner var aktivering og ledighedsstress, som vi også følger op på.

Fra juni vil vi hver måned holde et webinar om enten cv- og jobansøgninger eller jobsamtaler, da der jo hele tiden kommer nye ledige, der ikke har deltaget i de tidligere webinarer. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

SE TIDLIGERE WEBINARER

Hvis du ikke har deltaget i alle webinarerne eller har lyst til at gense dem, kan du se dem på foa.dk/a-kasse/booking/webinarer.

JORDBÆRFOCCACIA

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. Med bagværk, der både er brød og kage, får du et perfekt mellemmåltid til en sommerdag.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

GUF!
Snack grønne ærter. Brug de tomme bælg til blendet suppe

TIP!
Skyl jordbær i koldt vand lige før, de skal bruges, og pil bladene af bagefter

Jordbærfoccacia med søde løg

9-12 stykker

25 g. gær
3 dl vand, lunkent
1 tsk. salt
1 dl olivenolie
ca. 550 g. hvedemel evt.
italiensk pizzamel

Fyld

1 stort løg
2 spsk. smør
1 spsk. honning
2-3 spsk. balsamico
(sød vineddike)
200 g. jordbær

Drys

lidt flagesalt
2 håndfulde frisk basilikum

Opskrift

Smuldr gæren i lunkent vand. Tilsæt salt og olivenolie. Tilsæt gradvist hvedemel. Ælt dejen glat og smidig.

Læg bagepapir i en bradepande på 30 x 25 cm. Læg dejen i et jævnt lag og glat med en våd hånd. Lad dejen hæve 1 time. Tænd ovnen på 225 gr.

Pil og snit løget i tynde skiver. Steg dem langsomt i smør, til de bliver gyldne, og tilsæt honning og balsamico.

Skyl jordbærerne, nip dem og skær dem i halve. Tryk dem ned i dejen jævnt fordelt. Fordel løgene ovenpå.

Bag foccacia'en nederst i den opvarmede ovn i ca. 20 min. Skær foccacia'en ud i stykker og drys med salt og skyllede basilikumblade.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

DET
SKER

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 15.

sep. kl. 13.30: 'Min farmor og de andre faldne kvinder' ved historiker, foredragsholder og journalist Henning Frandsen. 13. okt. kl. 13.30: 'Mads Westfall – den underholdende trubadur' – en af landets førende visesangere præsenterer soloshow med fuld fokus på visemusikken.

HOLSTEBRO

Generalforsamlinger.

13. okt. i afdelingen, Social- og sundhedssektoren,

Pædagogisk sektor og Teknik- og service-sektoren. Dagsorden jf. lovene. Dagsorden og tidspunkt kan ses på afdelingens hjemmeside senest 6 uger før. Beretning og regnskab kan hentes i afdelingen 14 dage før. Indkomne forslag herunder forslag til valg skal skriftligt være afdelingen i hænde senest 4 uger før.

HORSSENS

Afdelingen. 26. aug.: Seniorudflugt for pensionister og efterlønnere, gerne med ægtefælle/samlever. Turen går til Ribe og Rømø. Afgang fra Horsens Banegård kl. 8. Retur i Horsens 17.30. Billetter sælges i afdelingen (Havnen 13. 2. sal) i perioden 21. juni-23. juli. Pris 100 kr. pr. person – kontant/MobilePay.

ODENSE

Seniorklub. 31. aug. kl. 9.30-10: Tilmelding/betaling til tur til Fejø 14. sep. Pris: 550 kr. for medlem/ikkemedlem 700 kr. Tilmelding/betaling til Humlemagasinet – tur ud i det blå 28. sep. Pris: 400 kr. for medlem/ikkemedlem 545 kr. Tilmelding til generalforsamling (smørrebrød). Kl. 10-11.30: Foredrag v. Charlotte Schultz om 'fremtidsfuldmagt'. Kl. 11.40-13: Underholdning v. Jan Kjeldsen med alle de gode sange. Det hele foregår i FOA, Vesterbro 120 Odense. 7. sep.: Generalforsamling. Se dagsorden i programmet under 16. marts. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 24. aug. 14. sep.: Udflygt til Fejø. Kl. 6. afgang Vejerbo-den, Nyborg - Kl. 6.30 afgang fra Dannebrogsgade - Kl. 6.45 afgang Amtsgården, Ørbækvej. Vi kører ned og tager færgen fra Spodsbjerg til Lolland. Ud på eftermiddagen tager vi hjemad – forventet hjemkomst til Odense ca. kl. 19.15.

RANDERS

Afdelingen. 14. okt.: Generalforsamling i Randers FC's lokaler, Cepheus Park Randers, Viborgvej 92, Randers NV. Dagsorden kan læse på foa.dk/randers senest 14. sep. Der tages forbehold for mulige ændringer i forbindelse med afvikling af generalforsamlingen med baggrund i de nuværende forsamlingsbegrænsninger og sundhedsmæssige retningslinjer.

SYDSJÆLLAND

Seniorklub Nord. 16. sep.: Skovtur til Hundested Sandskulptur. 14. okt.: Bankospil. 18. nov.: Hør om magnetsenetøj v. Herman. 9. dec.: Julefrokost. Tilmelding til Anni 20 59 59 18 – Leif 30 46 20 35.

SØNDERBORG

Seniorklubben. 26. aug. kl. 12: Jubilæumsudflugt, Skovkroen i Nørreskov. Tilmelding senest 11. aug. 1. sep. kl. 11-14: Generalforsamling jf. lovene i FOA. Tilmelding senest 25. aug. Indkomne forslag skal være formanden i hænde senest 11. aug. kl. 12. Dagsorden kan ses på foa.dk/soenderborg eller i afdelingen. 15. sep. kl. 11-14: Trafik sikkerhedsforedrag i FOA. Tilmelding senest 8. sep. 6. okt. kl. 11-14: Foredrag: Tyskland set fra cykelsadlen i FOA. Tilmelding senest 29. sep. 20. okt. kl. 11-14: Fællesspisning i FOA – tilmelding senest 13. okt. 3. nov. kl. 11-14: Lotto i FOA – tilmelding senest 27. okt. 24. nov. kl. 11-14: Julefrokost i FOA – tilmelding senest 17. nov. Husk tilmelding på 46 97 34 00 eller faglo20@foa.dk. Program kan ses på hjemmesiden eller hent et program i afdelingen. Bemærk, som efterlønnere kan du frit benytte dig af Seniorklubbens arrangementer.

SØNDERJYLLAND

Seniorklubben. 22. sep. kl. 14: Foredrag: Hvem og hvilket emne vil blive oplyst senere og holdes i FOA, Brun-

devej 2, Rødekro. Tilmelding senest 15. sep. på foa.syd.dk. 21. okt. kl. 14: Lottospil. Så er det tid til seniorklubbens store lottospil i FOAs mødelokaler på Brundevvej 2, Rødekro. Tilmelding senest 14. okt. på foa.syd.dk. Ret til ændringer forbeholdes. Medlemmer betaler 20 kr. for kaffe, ikke-medlemmer 30 kr. samt entrépris ved arrangementer. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterlønnere og pensionist.

VESTSJÆLLAND

Tilmelding med NemID. foa.dk/vestsjaelland Kontakt. tlf.: 46 97 38 60. Tlf.- og åbnings-tider: man./tirs. kl. 9-15, ons. lukket, tors. kl. 9-17 og fre. kl. 9-13. Hjemmeside: foa.dk/vestsjaelland. Mail: vestsjaelland@foa.dk. Akut tlf. faglig: 46 97 21 63 kl. 16-22 på hverdage. A-kassens callcenter: 46 97 10 10 kl. 16-20 på hverdage. Område Holbæk. 27. sep. kl. 19: Områdegenealforsamling, Stenhusvej 35, Holbæk. Spisning kl. 18 – tilmelding til spisning på foa.dk/vestsjaelland. Område Midtsjælland. 28. sep. kl. 19: Områdegenealforsamling, Japanvej 2, Slagelse. Spisning kl. 18 – tilmelding til spisning på foa.dk/vestsjaelland. Område Nordvest-sjælland. 29. sep. kl. 19: Områdegenealforsamling, Banegårdspladsen 3, Kalundborg. Spisning kl. 18 – tilmelding til spisning på foa.dk/vestsjaelland.

Fagforeningen.

25. nov. kl. 18: Afdelingsrepræsentantskabsmøde, Filadelfia, Kurvej 4, Dianalund. Indskrivning kl. 17 og spisning kl. 17.15 – tilmelding til spisning på foa.dk/vestsjaelland. A-kassen. FOA Job og Kompetencecafé – få styr på dine muligheder for at blive bedre til IT og jobsøgning og for at styrke dine almene kompetencer. Tilmelding til a-kassen på 46 97 38 60 – efterfølgende kontaktes du af AOF om tid og sted. Efterløns- og seniorklubben Holbæk. 7. sep. kl. 9: Udflygt til Holmegaard Værk. Medlem 300 kr. og ledsager 350 kr. Tilmelding og betaling senest 9. aug. på foa.dk/vestsjaelland. Efterløns- og seniorklubben Slagelse. 8. sep. kl. 14: Vi synger sammen med Troels Christensen fra hans egen sangbog. Tilmelding ikke nødvendig. Efterløns- og seniorklubben Ringsted. 2. sep. kl. 14: En hyggelig eftermiddag med glæde og sang v. Lisa Kock Nielsen. Tilmelding ikke nødvendig. Efterløns- og seniorklubben Nordvest-sjælland. 16. sep.: Kør selv tur til økosamfundet Egebjerg. 50 kr. pr. person. Tilmelding og betaling senest 9. sep. på foa.dk/vestsjaelland.

MEDLEMSPUSEN

Vindere i april 2021

Hovedpræmievinder

Hanne Broch Hansen, FOA Viborg

Gavekort til Coop

Toke Nørgaard Lisgart, FOA 1
Lisbeth Kragh Ludvigsen, FOA Vestsjælland
Karin Anna Søgaard, FOA Århus
Berit Andreasen, FOA Nordsjælland
Gitte Berg, FOA Sosu

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi a 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspussen

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Herning: 46 97 12 60
foa.dk/herning
Holstebro: 46 97 14 14
foa.dk/holstebro
Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
Kolding: 46 97 15 76
foa.dk/kolding
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege

Lillebælt: 46 97 36 10
foa.dk/lillebaelt
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Lolland: 46 97 30 00
foa.dk/lolland
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord
Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland

Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense
Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randens
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg

Få hjælp til at
finde dit næste job

FOA JobMatch

Jobformidling
til FOAs medlemmer

FOA JobMatch er en gratis og
landsdækkende jobformidling til
FOA-medlemmer og arbejdsgivere.
Læs mere på foa.dk/jobmatch

FOA SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

Redaktionen sluttet 2. juni

Indlæg til 'Det sker'
sendes til Henriette
Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 5
23. august
Frist til nummer 6
11. oktober

Annoncer
Media-Partners
Telefon: 28 57 08 57
jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist
Nummer 4
5. august
Nummer 5
29. september

Annoncer og indstik,
som er udsendt sam-
men med Fagbladet FOA,
er ikke udtryk for FOAs
anbefalinger.

Nummer 4 udkommer
Uge 36 2021

Synspunkter frem-
sat i Fagbladet FOA
er ikke nødvendigvis
sammenfaldende med
FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for
indholdet og er tilmeldt

**PRESSE
NÆVNET**

Medlem af Danske Medier

 DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag:
174.374/10. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0214

**Social- og Sundheds-
afdelingen:**
46 97 22 22
foa.dk/sosu
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sydsjælland: 46 97 28 00
foa.dk/sydsjaelland
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland

Vejle: 75 82 52 88
foa.dk/vejle
Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjaelland
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger
PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

Benyt dit PlusKort, og få rabat på næsten alt – se mere på pluskort.dk

PlusTV.

Se TV, film og serier hvor og når du vil med en Allente TV-pakke. Se det eksklusive tilbud netop nu på pluskort.dk/allente

2 mdr. gratis
allente

PlusFeriebolig.

Lej et af de mere end 50.000 sommerhuse og ferieboliger i Danmark eller Europa med NOVASOL.

10 %

PlusPark.

Oplev den skønne forlystelsespark i Århus, som byder på mere end 40 forlystelser, boder, spil, og legepladser hele sommeren.

Spar op til 37 %

PlusBilleje.

Kør ud i sommerlandet med en lejebil fra Avis, som tilbyder alt fra personbiler, minibusser og varevogne til fordelagtige priser.

15 %

AVIS

PlusHotel.

Nyd en herlig weekend eller nogle skønne dage på et Nordic Choice Hotel, som tilbyder et hav af oplevelser hele sommeren.

15 %

PlusHave.

Tag til Sommer i Tivoli, som er en eventyrlig tid med farverige blomsterbede, sjov og hygge for hele familien.

Særpris

TIVOLI

Der tages forbehold for trykfejl og ændrede rabataftaler. Læs vilkår og betingelser for rabataftalerne på pluskort.dk

FOA PlusKort.

QUIZ

1. Hvor mange medarbejdere har ledere på ældreområdet i gennemsnit?

- A. 20
- B. 28
- C. 34

2. Ifølge advokat Marianne Fruensgaard er man med nye domme i sager, FOA har ført, ...

- A. sikker på at få erstatning, hvis man har fået et vrid i ryggen på jobbet.
- B. bedre stillet som voldsoffer.
- C. på vej mod et mere solidt grundlag at gå efter, når arbejdsgiverens ansvar skal vurderes.

3. Hvornår skal din arbejdsgiver have besked om graviditet?

- A. Det har man ikke pligt til at fortælle
- B. Senest tre uger før forventet fødsel
- C. Senest tre måneder før forventet fødsel

4. Hvad førte til, at Dannie Casper Laursen fik en ny chance?

- A. Vikarjob i en børnehave
- B. Skolepraktik på et hospital
- C. Fleksjob på en skole

5. Yvonne Fabrin har efter et langtrukket forløb fået en erstatning på ...

- A. 850.000 kroner
- B. 1,35 millioner kroner
- C. 2,3 millioner kroner

6. Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. En udtrådt blomme
- B. Et bagt jordbær
- C. En gourmetvingummi

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Send dit svar til: brevkasse@foa.dk senest **1. august**. Du kan også besvare quizzen på foa.dk/quiz

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 2/2021 blev **Sue Diter, Glostrup**

LIGGER DINE IT-KOMPETENCER OGSÅ I FØRERFELTET?

Både krop og faglige kompetencer skal holdes ved lige hele livet. Lad VUC stå for opkvalificering af virksomhedens medarbejdere, så de er i form til et arbejdsmarked i rivende udvikling.

VUC ERHVERV tilbyder kompetenceløft i mange fag, der sikrer virksomheden og medarbejderne opdateret viden, der rækker ind i fremtiden.

Det giver højere kvalitet i opgaveløsningen, og dine medarbejdere bliver rustet til fremtidens arbejdsmarked.

Du finder dit nærmeste VUC på www.vuc-erhverv.dk

VUC ERHVERV
MERE END UDDANNELSE

Scan og læs mere

Spar penge med dine FOA Fordele i PenSam

Der er gode penge at spare med FOA Fordele i PenSam Forsikring og PenSam Bank. Og hver krone du sparer hos os, gør egentlig dit medlemskab af FOA en krone billigere.

Du kan for eksempel spare penge her:

- Indboforsikring til kun 1.518 kr. om året*
- Lønkonto med 3 % i rente op til 25.000 kr. (herefter 0,00 %)*

Ring
44 39 39 53
og hør om
dine fordele

PenSam

FOA

*For begge produkter gælder, at du skal være medlem af FOA. Lønkonto: Rentesatsen er variabel og gældende pr. 1. marts 2021. Du skal samle hele din privatøkonomi i PenSam Bank. Vi skal kunne kreditvurdere din økonomi i forhold til den samlede pakke. Nemkonto skal være oprettet i PenSam Bank. Indboforsikring: Prisen gælder med en indbosum på 849.000 kr. og selvrisiko på 2.238 kr.